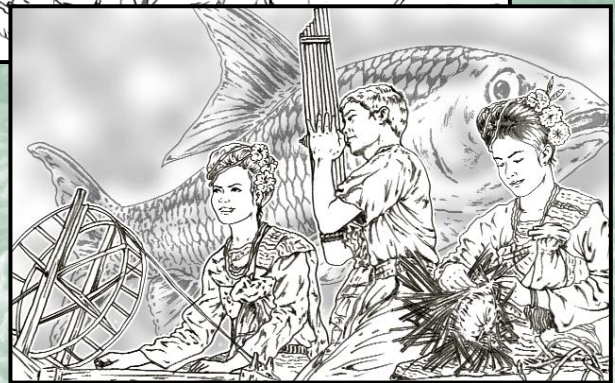

ວາລະສານ ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາ ດ້ານການປະມົງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ເລືອກຟື້ນມາຈາກສະບັບພາສາອັງກິດ Vol.11, No.1, No.2 & No 3.

ISSN 085999-290X ພິດສະພາ, ກັນຍາ ແລະ ທັນວາ 2005

ຫົວເລື່ອງ

- ຜົນການຈັບປາທີ່ແມ່ນ້ຳ ຕົງເລສາບ ໃນ ກຳປູເຈຍເຕີມຂຶ້ນ
- ການປະມົງໃນແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ (ກຳປູເຈຍ) ແລະຄອນພະເພັງ (ລາວ) ມີຄວາມສຳພັນ ກັນຫລືບໍ່?
- ການຈັບແມງໄມ້ຂາຍ ແມ່ນເປັນອາຊີບເສີມ ຢ່າງນຶ່ງໃນກຳປູເຈຍ
- ອະນຸມັດດ້ານການເງິນໃຫ້ແກ່ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ໃນ ສປປ.ລາວ
- ສຽງສະຫ້ອນຈາກວັງນ້ຳເລິກ
- ຕິດເຄື່ອງໝາຍໃສ່ປາ ແລະປ່ອຍຄືນສູ່ ຫຳມະຊາດ
- ເລີ່ມໂຄງການອະນຸລັກໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ
- ບຸນມະໂຫລານ ການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳສົງ ຄຣາມ ປະເທດໄທ
- ການສຶກສາ (A Human Fishway) ໃນການ ເຄື່ອນຍ້າຍປາ
- ກອງປະຊຸມວິຊາການປະມົງ (Fisheries Technical Symposium) ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ
- ການໃຊ້ເຄື່ອງປະສົມພັນປາເຄື່ອນທີ່ ເພື່ອຊ່ວຍ ໃນການປ່ອຍປາ

ວາລະສານການປະມົງຂອງກອງເລຂາຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນທີ່ມີຊື່ວ່າ “Catch & Culture” ຊຶ່ງຈັດ
 ພິມເປັນພາສາອັງກິດ 3 ຄັ້ງ ຕໍ່ປີ ແລະ ສັງລວມເປັນພາສາທ້ອງຖິ່ນ 1 ສະບັບ (ກຳປູເຈຍ, ລາວ, ໄທ ແລະ
 ຫວຽດນາມ) ໂດຍ ກອງເລຂາ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ ທີ່ ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ ແລະ
 ແຈກຍາຍໄປໃຫ້ຜູ້ສົນໃຈທົ່ວໂລກ. ອີກທາງນຶ່ງ, ຜູ້ສົນໃຈສາມາດອ່ານ Catch & Culture ໄດ້ຈາກເວບໄຊ
www.mrcmekong.org, ຜູ້ທີ່ຢາກໄດ້ສະບັບຈິງ ສາມາດຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບ ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຫລື ຫ້ອງສະມຸດຂອງ
 ກອງເລຂາຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນຜ່ານທາງ email ໄດ້ທີ່ doc.center@mrcmekong.org

ທ່ານທີ່ຕ້ອງການປະກອບສ່ວນໃນ Catch & Culture ກະລຸນາສົ່ງມາໄດ້ ທີ່ MRCS@mrcmekong.org

© ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ

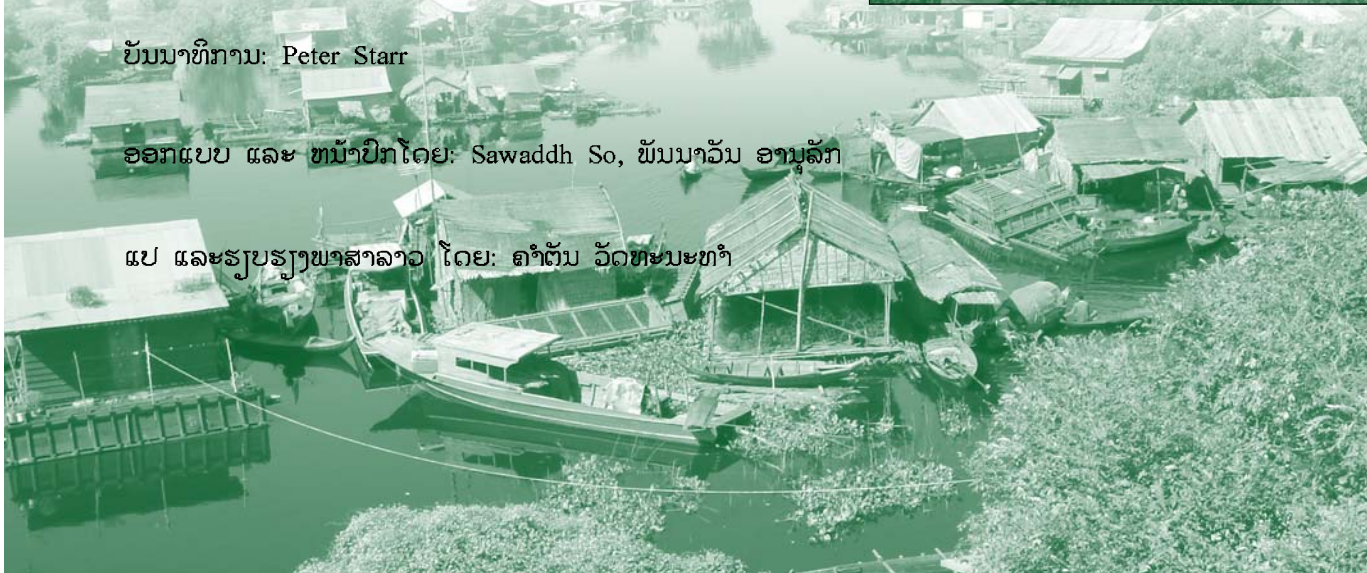
ກອງບັນນາທິການ

Dr. Chris Barlow, Fisheries Programme Manager
 Dr. Suchart Ingthamjitr, Fisheries Programme Officer
 Khamtanh Vatthanatham, Fisheries Programme Officer
 Virginia Addison, MRC Secretariat Communication Officer

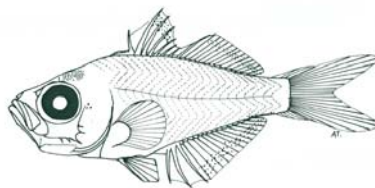
ບັນນາທິການ: Peter Starr

ອອກແບບ ແລະ ຫນ້າປົກໂດຍ: Sawaddh So, ພິນນາວັນ ອານຸລັກ

ແປ ແລະຮຽບຮຽງພາສາລາວ ໂດຍ: ຄຳຕັນ ວັດທະນະທຳ

ຈາກກອງບັນນາທິການ

ວາລະສານ Catch & Culture ສະບັບນີ້ ເປັນສະບັບທີ່ສາມທີ່ໄດ້ແປເປັນພາສາລາວ ຊຶ່ງໄດ້ເລືອກເຟັ້ນເອົາບົດຕ່າງໆ ທີ່ສະເໜີໃນສະບັບພາສາອັງກິດທີ່ໄດ້ພິມອອກໃນປີ 2005 ມາຮຽບຮຽງເປັນພາສາລາວ ຊຶ່ງພິມສະຫລຸບຫົວເລື່ອງທີ່ສໍາຄັນດັ່ງນີ້:

ຜົນຜະລິດປາໃນເຂດແມ່ນໍ້າຕິງເລສາບໃນກໍາປູເຈຍໃນລະດູການ 2004-05 ມີປະລິມານເຕັມຂຶ້ນຫລາຍສຸດເມື່ອທຽບໃສ່ 10 ປີຜ່ານມາ, ສາເຫດຍ້ອນລະດັບຖ້ວມສູງ ແລະແກ່ຍາວ ພ້ອມດ້ວຍປັດໄຈພາຍນອກອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຄວາມສໍາພັນຂອງການປະມົງ ລະຫວ່າງ ແມ່ນໍ້າຈິງເລສາບ (ກໍາປູເຈຍ) ແລະເຂດຄອນພະເພັງ (ສປປ ລາວ). ຕາມການ ບອກເລົ່າຂອງຊາວປະມົງທີ່ຢູ່ເຂດຄອນພະເພັງວ່າ ປີໃດທາກການຈັບປາຢູ່ເຂດຕິງເລສາບໄດ້ຜົນດີ ປີນັ້ນການຈັບປາຢູ່ເຂດຄອນພະເພັງແມ່ນບໍ່ໄດ້ດີ ແລະກົງກັນຂ້າມທາກປີໃດການຈັບປາຢູ່ຕິງເລສາບບໍ່ໄດ້ດີ ຢູ່ຄອນພະເພັງຈະໄດ້ດີ.

ການດັກຈັບແມງໄມ້ຂາຍ ແມ່ນເປັນອຸດສາຫະກຳທີ່ກໍ່ຕົວຂຶ້ນໃນເຂດຕາເວັນຕົກສ່ຽງເໜືອຂອງກໍາປູເຈຍ ເຫັນວ່າເປັນລາຍທີ່ດີ ແກ່ຊາວກະສິກອນ.

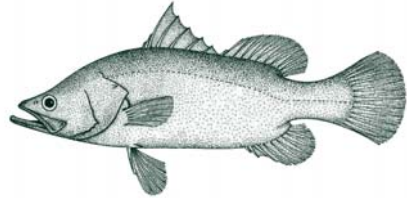
ອົງການການເງິນສາກົນ ອະນຸມັດດ້ານການເງິນໃຫ້ແກ່ ສປປ ລາວ ເພື່ອນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕິກ “ເຂື່ອນນໍ້າເທີນ 2”. ໃນວົງເງິນ 1,25 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ໃນວັນທີ່ 3 ພຶດສະພາ 2005 ທະນາຄານໂລກ (WB) ອະນຸມັດຄ່າປະກັນເງິນກູ້ໂຄງການ ນໍ້າເທີນ2, ຈາກນັ້ນ ສະມາຄົມທະນາຄານສາກົນ ກໍ່ອະນຸມັດເງິນກູ້ໃຫ້ລັດຖະບານລາວ US\$20 ລ້ານ ແລະເງິນຄ່າ ປະກັນ US\$ 50 ລ້ານ, WB ຄ່າປະກັນເຖິງ US\$ 200 ລ້ານ, ຈາກສັນຍາດັ່ງກ່າວ ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດພັດທະນານໍ້າເທີນ2 (NTPC) ສາມາດກູ້ຢືມເງິນເຖິງ US\$1,000 ລ້ານ.

ການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງຊ່ອງປາ(Hydro-acoustic) ເຂົ້າໃນການຄົ້ນຄ້ວາ ສໍາຫລວດປາໃນວັງນໍ້າເລິກຕາມລໍາແມ່ນໍ້າຂອງ, ແມ່ນອຸປະກອນນຶ່ງທີ່ໄດ້ຜົນດີ ແລະສາມາດໃຊ້ໃນແມ່ນໍ້າໄດ້ເປັນຢ່າງດີ. ພ້ອມດ້ວຍບົດອື່ນໆອີກຈໍານວນນຶ່ງ

ພວກເຮົາຫວັງວ່າ ທ່ານຜູ້ອ່ານທຸກໆທ່ານຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດບໍ່ຫລາຍກໍ່ນ້ອຍຈາກວາລະສານສະບັບພາສາລາວ ສະບັບນີ້. ຫາກທ່ານມີຄວາມຄິດເຫັນແນວໃດ ຍາກໃຫ້ພວກເຮົາບັບປຸງແນວໃດ ກະລຸນາສົ່ງຄວາມຄິດເຫັນໄປໄດ້ທີ່ກອງບັນນາທິການ ຫລື ທີ່ khamtanh@mrcmekong.org (ສະເພາະພາສາລາວ)

ຄະນະບັນນາທິການ

ຜົນການຈັບປາທີ່ແມ່ນ້ຳ ຕົງເລສາບ ໃນກຳປູເຈຍເຜີ້ມຂຶ້ນ

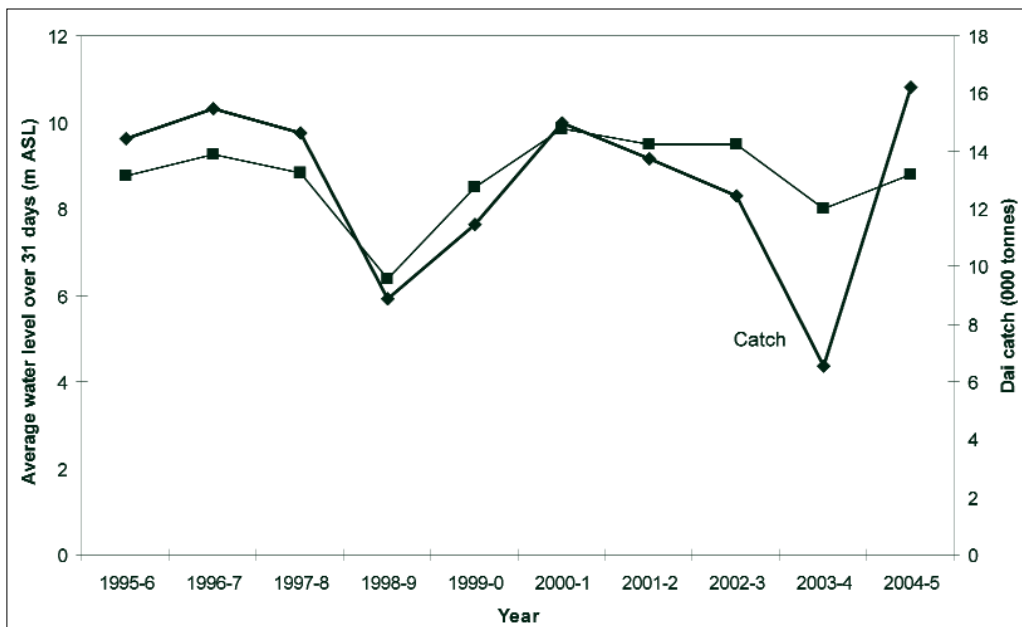

ໂດຍ: ທ່ານ Kent Hortle, Ngor Pengbun, Hem Rady ແລະ Lieng Sopha

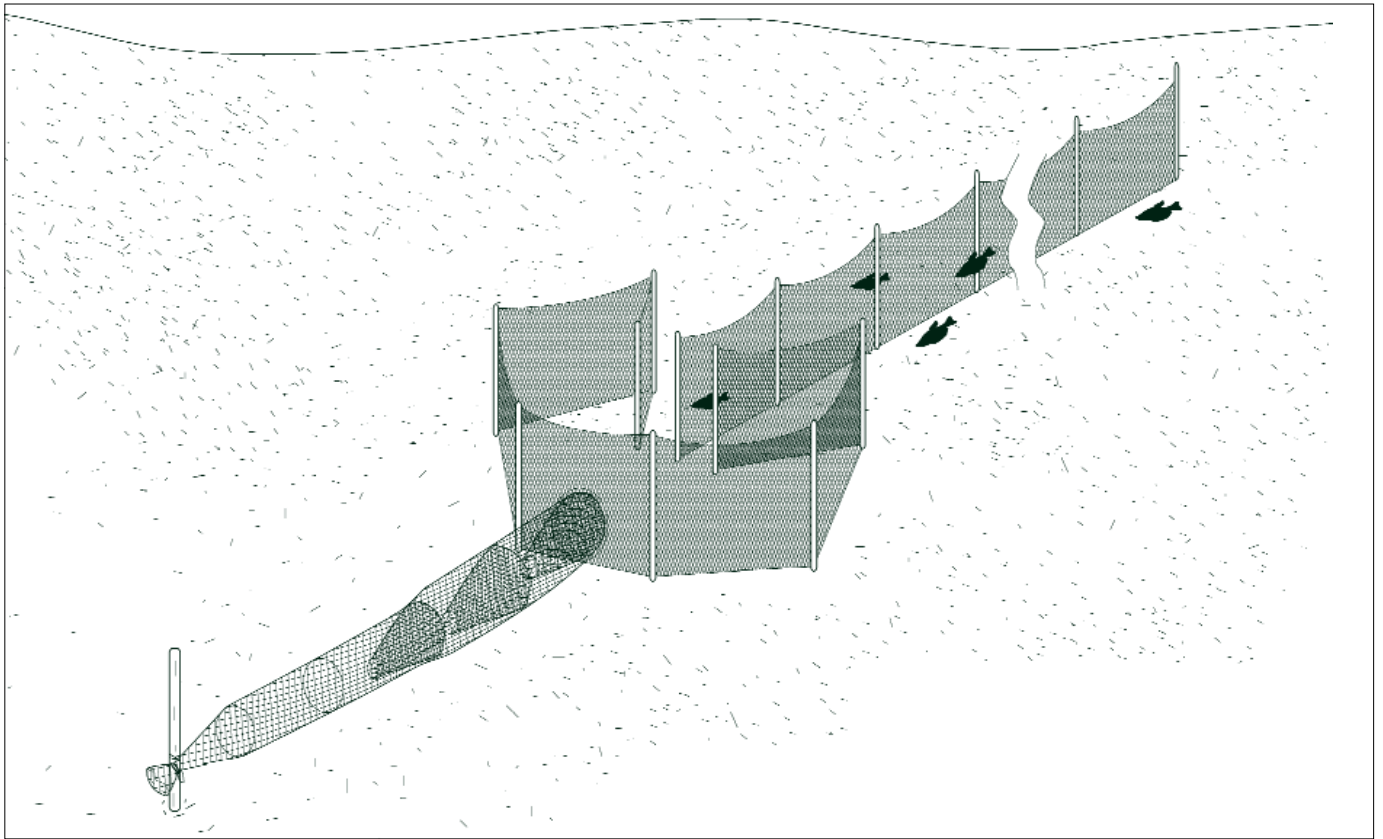
ຜົນຜະລິດປາ ໃນປີ 2004-05 ຈາກການໃຊ້ໂຕ່ງ
ໃນແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ ແມ່ນໄດ້ຫລາຍສຸດທຽບໃສ່
10 ປີຜ່ານມາ, ສາເຫດຍ້ອນລະດັບນ້ຳສູງ ແລະ
ແກ່ຍາວ, ແຕ່ວ່າກໍ່ອາດມີສາເຫດອື່ນໆ ອີກດ້ວຍ

ຜົນຜະລິດປາ ໃນແມ່ນ້ຳຕົງເລທີ່ໃຊ້ໂຕ່ງເປັນເຄື່ອງ
ມືໃນລະດູການນີ້ແມ່ນໄດ້ຫລາຍກວ່າ 16,000

ໂຕນ, ເກືອບ 3 ເທົ່າຂອງປີຜ່ານມາ
ແລະສູງສຸດນັບແຕ່ໄດ້ມີ ການບັນທຶກທີ່ເປັນ
ລະບົບເປັນຕົ້ນມາ. ຊຶ່ງສ່ວນຫລາຍ ແມ່ນປາ
ສ້ອຍ ຊາວກຳປູເຈຍເອີ້ນວ່າ Trey Riel,
ສືບເນື່ອງມາຈາກລະດັບນ້ຳປີຜ່ານມາສູງ
ແລະແກ່ຍາວ ອີກອັນນຶ່ງກໍ່ອາດມາຈາກການ
ຫາປາທີ່ຜິດກົດໝາຍຫລຸດລົງ

ຮູບທີ່ 1: ລົມທຽບການຈັບປາ ແລະລະດັບນ້ຳຂອງແຕ່ລະປີ ໃນແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ
ລະດັບນ້ຳທີ່ ທ່າເຮືອພະນົມເປັນ ແມ່ນສາມາດທຽບກັນໄດ້ກັບຫລາຍເຂດໃນແມ່ນ້ຳຕົງເລ ແລະທະເລສາບໃຫຍ່. ໂຕ່ງ ຫລື ຕົງ
ທີ່ ຊາວກຳປູເຈຍເອີ້ນວ່າ DAI ຊຶ່ງຄືກັນກັບມອງກວດ ຊຶ່ງຕັ້ງຢູ່ເປັນຈຸດ. ແຕ່ລະໂຕ່ງມີຄວາມກ້ວາງ 2.5 ແມັດ, ຍາວປະມານ
120 ແມັດ ແລະເລິກລົງໄປປະມານ 2-3 ແມັດ.
ໃນປີ 2004-05 ລະດູການຜ່ານມານີ້ ມີ 65 ໂຕ່ງໃນ 13 ຈຸດ

ຮູບ 2: ເຄື່ອງຫາປາ ຊະນິດນຶ່ງ ເອີ້ນວ່າ Fyke net ຕ້າຍຄື ໄຊ ແຕ່ມີປົກອອກທັງສອງຂ້າງ ເພື່ອນຳທາງໃຫ້ປາເຂົ້າມາຫາໄຊ

ໃນປີ 2003, ຝົນຕົກໜ້ອຍ ລະນາຖ້ວມຕ່ຳ ຜົນການຈັບປາຫລຸດລົງເປັນປະຫວັດການ, ປະກອບກັບມີການຫາປາແບບຜິດກົດໝາຍທີ່ແພ່ຫລາຍ ແມ່ນແຕ່ລະດູປັດການຫາປາ. (ເບິ່ງ Catch & Culture ສະບັບອອກ ເດືອນ ເມສາ 2004). ດ້ວຍສາເຫດດັ່ງກ່າວ ຜົນການ ຈັບປາຈາກໂຕ່ງໃນລະດູການປີ 2003-04 ແມ່ນລຸດລົງ ໄດ້ພຽງປະມານ 6,000 ໂຕນເທົ່ານັ້ນ, ຊຶ່ງຕ່ຳສຸດນັບ ແຕ່ປີ 1994-95 ເປັນຕົ້ນມາ. ໃນປີ 2004, ລະດັບນ້ຳຖ້ວມແມ່ນສູງຂຶ້ນ ໂດຍທົ່ວໄປ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດປາໃນແມ່ນ້ຳຕົງເລກັບຄືນມາອີກ. ຜົນການໃສ່ໂຕ່ງຈາກບໍລິເວນພາກໃຕ້ຂອງກຳປູເຈຍ ເພື່ອຈັບປາທີ່ຊື່ວ່າ Trey Linh (*Thynnichthys thynnoides*) ກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນເໝືອນກັນ. ເວົ້າໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຜົນຜະລິດໃນປະເທດກຳປູເຈຍໃນລະດູການຫາປາປີ 2004-5 ແມ່ນດີຂຶ້ນຫລາຍ. ຊຶ່ງເປັນຜົນດີແກ່ ທັງເຈົ້າຂອງໂຕ່ງ, ຊາວປະມົງທີ່ໃຊ້

ເຄື່ອງມືອື່ນໆດ້ວຍ. ແຕ່ບໍ່ຄ່ອຍຈະດີສຳຫລັບຊາວປະມົງລາວ ໃນເຂດຄອນພະເພັງ (ລະອຽດເບິ່ງໃນບົດຕໍ່ໄປ). ເມື່ອສົມທຽບລະດັບນ້ຳ ກັບຜົນຜະລິດແມ່ນມີຄວາມສຳພັນກັນ ຈະເຫັນໄດ້ຈາກ ຮູບທີ່ 1 ສະແດງຜົນການຈັບປາທີ່ໃຊ້ໂຕ່ງ ທີ່ແມ່ນ້ຳຕົງເລ ແມ່ນສູງເກີນຄາດໝາຍ. ສາເຫດອີກຢ່າງນຶ່ງອາດຍ້ອນການຈຳກັດ ການຫາປາຊະຊາຍໃຊ້ເຄື່ອງມືແບບຜິດກົດໝາຍທີ່ລຸດລົງ ຊຶ່ງທາງກົມປະມົງໄດ້ບຸກລະດົມ ເຜີຍແພ່ ສ້າງຈິດສຳນຶກໃຫ້ແກ່ຊາວປະມົງ ໂດຍຜ່ານສື່ຕ່າງໆ, ຄຽງຄູ່ກັບການໃຊ້ມາດຕະການທາງກົດໝາຍ ລົງໂທດຜູ້ກະທຳ

ຜິດ ທຳລາຍເຄື່ອງຫຳປາທີ່ເກືອດທ້າມ ເຊັ່ນ ມອງກວດຖີ່ງ ຈຳນວນຫລາຍກວ່າ 21,000 ຕາງ, ອຸປະກອນໄຟຟ້າທີ່ໃຊ້ຊ້ອດປາ ຈຳນວນຫລາຍກວ່າ 7,000 ຊຸດ ແລະ ເຕືອກກັນ ຫລາຍກວ່າ 2000 ກິໂລແມັດແມ່ນໄດ້ຖືກເລີກຮີ້ຖິ້ມ.

ໃນຊ່ວງຫຼາຍປີຜ່ານໆມານີ້ ການໃຊ້ມອງກວດຕາຖີ່ໃນເຂດທົ່ງຮາບຂອງກຳປູເຈຍແມ່ນເຕີ້ມຂຶ້ນຫລາຍ, ມອງດັ່ງກ່າວເຮັດຈາກມັງກັນຍຸງມີຕາທ່າງຂະໜາດ 2 ມມ. ຊຶ່ງສາມາດຈັບປາຂະໜາດນ້ອຍໆທຸກຊະນິດກ່ອນທີ່ມັນຈະໃຫຍ່ເຕັມທີ່. ປາທີ່ຈັບໄດ້ສ່ວນຫລາຍ ແມ່ນນຳໄປເກືອປາໄດ ປາຄໍ່ ແລະ ປາອື່ນໆ ທີ່ລ້ຽງໃນກະຊັງ ແລະ ຟາມລ້ຽງປາ. ກົມປະມົງເຫັນວ່າ ການຈັບປາກ່ອນຂະໜາດອັນຄວນແມ່ນເປັນການດັບສູນທີ່ຮ້າຍແຮງ ຈຶ່ງປະກາດທ້າມໃຊ້ເຄື່ອງ ມືດັ່ງກ່າວ ແລະ ທ້າມນຳໃຊ້ປານ້ອຍດັ່ງກ່າວເປັນອາຫານໃນການລ້ຽງປາ, ຊຶ່ງມີຜົນສັກຊິດນັບແຕ່ເດືອນມິຖຸນາປີນີ້ເປັນຕົ້ນໄປ.

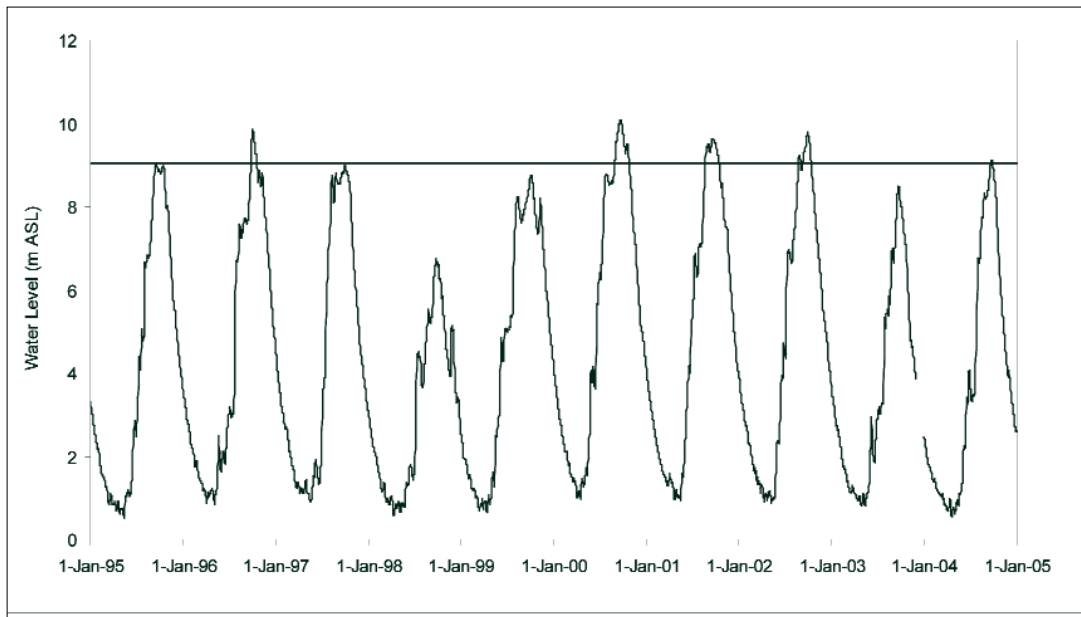
ລະດູການໃຊ້ໂຕ່ງຫຳປາ ແມ່ນຈະເລີ່ມແຕ່ ເດືອນຕຸລາ ຫາ ມີນາ ແຕ່ຊ່ວງທີ່ຈັບປາໄດ້ສູງສຸດ ແມ່ນເດືອນ ມັງກອນ ຊຶ່ງເປັນຊ່ວງທີ່ປາສ່ວນຫລາຍຈະເຄື່ອນຍ້າຍລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳ ຕົງເລສາບ. ໃນລະດູການທີ່ຜ່ານມານີ້ 2/3 ຂອງການຈັບແມ່ນໄດ້ໃນເດືອນທັນວາ, ລະດັບຂອງນ້ຳບໍ່ໄດ້

ສະແດງຫຍັງ ຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍດັ່ງທີ່ໄດ້ເຄີຍອະທິບາຍເມື່ອກ່ອນ (ເບິ່ງ ຮູບ 3). ລະດັບນ້ຳສູງສຸດ ແມ່ນຢູ່ໃນ ວັນທີ່ 25 ກັນຍາ ຊຶ່ງເປັນຊ່ວງຍາວທີ່ປົກກະຕິ.

ຂ່າວປາລ່ອງຫລາຍໆໃນເດືອນທັນວາ ແມ່ນແພ່ກະໄປຢ່າງວ່ອງໄວທົ່ວເຂດທົ່ງຮາບຂອງກຳປູເຈຍ, ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ຊ່ວງເວລາດັ່ງກ່າວກໍ່ແມ່ນລະດູການຈັບຢູ່ແລ້ວ ແຕ່ພິເສດສະເພາະປີນີ້ແມ່ນມີຊາວປະມົງລ້ຽງໄລມາສູ່ເຂດຕົງເລສາບຢ່າງຫລວງຫລາຍ ຍ້ອນຂ່າວທີ່ວ່າມີປາລົງຫລາຍໃນປີນີ້, ມີທັງ ຊາວປະມົງຂະນາດນ້ອຍ ແລະກາງ,

ອີງຕາມການສຳຫລວດໃນເດືອນ ມັງກອນຜ່ານມາ ມີຈຳເຮືອຫຳປາກວ່າ 7,000 ລຳ ເຂົ້າມາຫາຢູ່ແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ ແລະບໍລິເວນຕໍ່ໃສ່ແມ່ນ້ຳຂອງໃກ້ໆພະນົມເປັນ. ສ່ວນຫລາຍແມ່ນໃຊ້ມອງເປັນເຄື່ອງມື ສຳຫລັບຊາວປະມົງຂະນາດນ້ອຍ ສ່ວນພວກຂະນາດກາງແມ່ນໃຊ້ມອງກວດທີ່ໃຫຍ່ກວ່າ. ຜົນຜະລິດຈາກກຸ່ມຊາວປະມົງດັ່ງກ່າວເຫລົ່ານີ້ ປະເມີນໄດ້ທັງໝົດປະມານ 4000 -5000 ໂຕນ. ຊຶ່ງເປັນຕົວເລກໃກ້ຄຽງກັບ ການໃຊ້ໂຕ່ງໃນເດືອນກຸມພາ ຂອງປີດຽວກັນ. ການເຕີ້ມຂຶ້ນຂອງຜົນຜະລິດປາຈາກຕົງເລສາບ ແມ່ນມີສ່ວນສຳຄັນຕໍ່ເສດຖະກິດຂອງກຳປູເຈຍ ຊຶ່ງ ສາມາດເຫັນໄດ້ຕົວເລກສະແດງໃນ ຮູບທີ່ 4, ຊຶ່ງຊັບອກການເຕີ້ມຂຶ້ນຂອງລາຄາປາສັອຍ ຊຶ່ງເປັນປາທີ່ຈັບໄດ້ຫລາຍສຸດໃນການໃຊ້ໂຕ່ງ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ປີນີ້ຈະຈັບ ໄດ້ຫລາຍ ແລະລາຄາກໍ່ບໍ່ ຕົກຫລາຍ ຊຶ່ງສະແດງວ່າຄວາມຕ້ອງການແມ່ນມີການເຕີ້ມຂຶ້ນເໝືອນກັນ, ຊຶ່ງບໍ່ມີພຽງແຕ່ຂະຍາຍາຍກຳປູເຈຍເທົ່ານັ້ນ

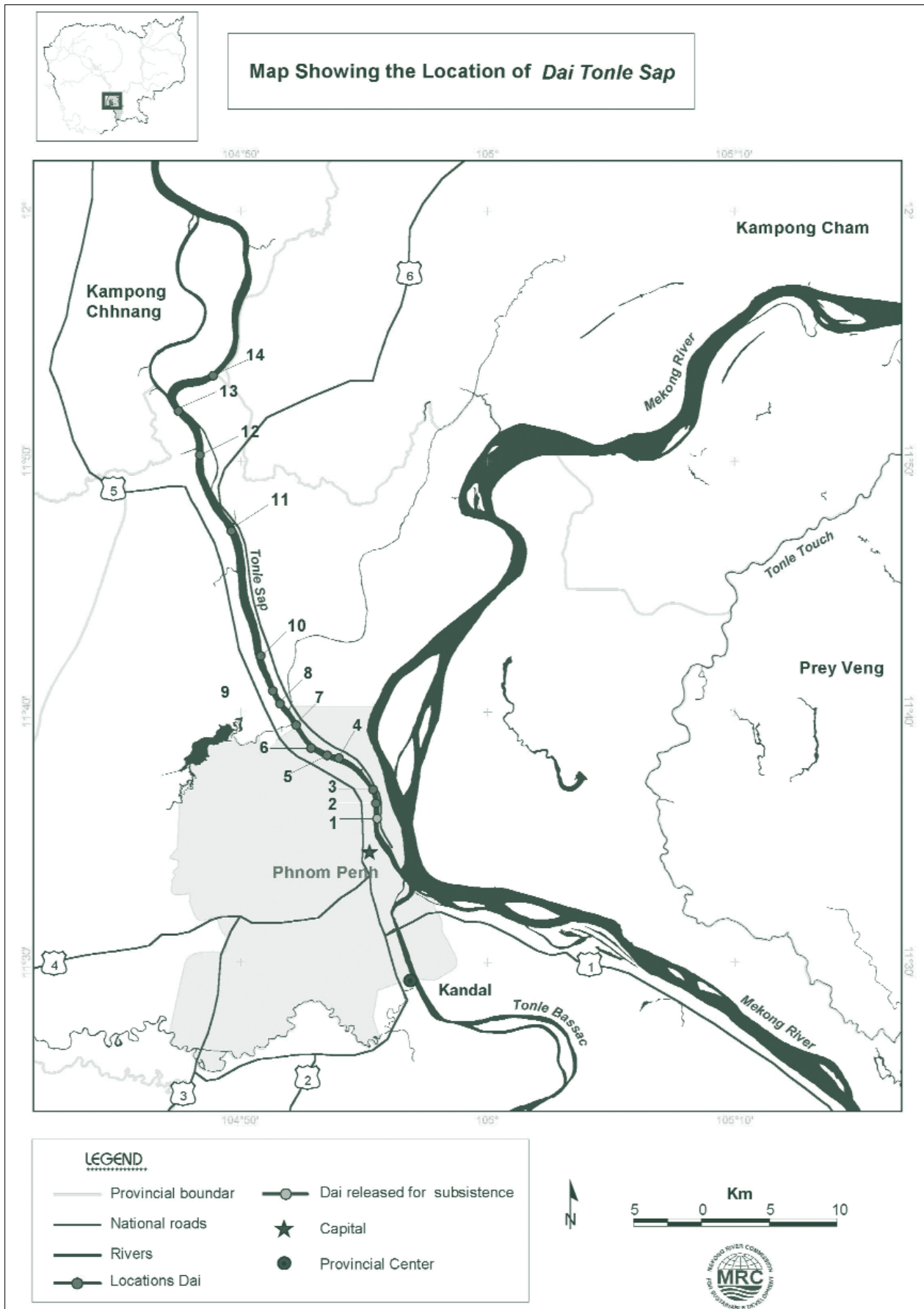

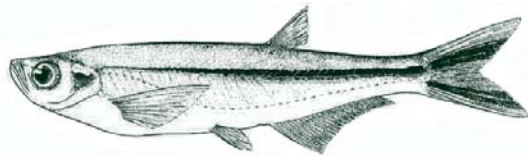
ການຄ້າປາແມ່ນຂະຍາຍ ການສົ່ງອອກ ໂດຍສະ ເພາະ ໄປສູ່ປະເທດໄທ ແລະ ຫວຽດນາມກໍ ເຕີ້ມຂຶ້ນ. ຕົ້ນຈາກການຕິດຕາມ ການຈັບປາໃນ ການໃຊ້ໂຕ່ງໃນລະດູການຜ່ານມານີ້ສະແດງ ໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີການປັບປຸງຂຶ້ນຫລາຍ, ສ່ວນນີ້ ອາດມາຈາກການໃຊ້ມາດຕະການຕ່າງໆ ລວມ ທັງວຽກງານ ການຄຸ້ມຄອງ ຄຽງຄູ່ກັບການບັງຄັບ ໃຊ້ລະບຽບກົດໝາຍ. ດັ່ງນັ້ນ ການຮັກສາໄວ້ຊຶ່ງ ລະບົບການຕິດຕາມທີ່ເຮັດຜ່ານມານີ້ ແມ່ນມີ ຄວາມຈຳເປັນ ຊຶ່ງຈະບໍ່ເປັນພຽງແຕ່ໃຫ້ຂໍ້ມູນ

ໃນລະຍະຍາວເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ມັນສາມາດຄາດ ຄະເນແນວໂນ້ມ ຂອງການປະມົງໃນຕົງເລສາບ ອີກດ້ວຍ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ ເພື່ອໃຫ້ດີໄປກ່ວານີ້ ຄວນຈະມີການຕິດຕາມແບບອື່ນ ເຊັ່ນ ການສຳ ຫລວດປະຈຳລະດູການທາງປາທົ່ວປະເທດກໍແມ່ນ ທາງນຶ່ງ ເພື່ອສົມທຽບກັບຕົວເລກຈາກການຕິດ ຕາມທີ່ເຮັດໂດຍການຮ່ວມມືຂອງກົມປະມົງ ແລະ ແຜນງານປະມົງຂອງ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນຈີ້ ຂອງສາກົນ.

ການປະມົງໃນແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ (ກຳປູເຈຍ) ແລະຄອນພະເພັງ (ລາວ) ມີຄວາມສຳພັນ ກັນຫລືບໍ່?

ໂດຍ Peter Star:

*ຕາມຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ຫຍັງບໍ່ສາມາດສະຫລຸບໄດ້, ແຕ່
ເບິ່ງແລ້ວອາດຈະມີອາດສຳພັນກັນ ກັບການຈັບ
ປາໃຊ້ໂຕ່ງຂອງກຳປູເຈຍແລະ ການຫາປາທີ່ຄອນ
ພະເພັງຊຶ່ງມີລະຍະທ່າງກັນຫລາຍຮ້ອຍກິໂລແມັດ*

ປີໃດຫາກການຈັບປາໃນເຂດຕົງເລສາບ ກຳປູເຈຍ
ໄດ້ຫລາຍ, ປີນັ້ນ ການຫາປາຂອງຊາວປະມົງ
ຂອງລາວໃນເຂດຄອນພະເພັງແມ່ນບໍ່ຄ່ອຍຈະດີ.
ຊຶ່ງຊາບຂ່າວນີ້ ຈາກຊາວປະມົງໃນເວລາໄປຢ້ຽມ
ຢາມທີ່ເມືອງໂຂງ ແຂວງຈຳປາສັກໃນຊ່ວງຜ່ານ
ມານີ້ ຊື້ແຈງວ່າ ປີນີ້ ການຈັບປາສ່ອຍແມ່ນຫລຸດ
ລົງຫລາຍ ເຮັດໃຫ້ເຈົ້າຂອງໂຕ່ງບາງຄົນໄດ້ກູ້ໂຕ່ງ
ໄວ້, ຊາວປະມົງລາວ ທີ່ຢູ່ທາງເໜືອ ປະມານ
400 ກວ່າກິໂລແມັດທີ່ໃຊ້ ເຄື່ອງມືຫາປາຫລາຍ
ປະເພດເພື່ອແນໃສ່ຈັບປາຊະນິດດຽວກັນນັ້ນທີ່
ມັນເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນມາຈາກກຳປູເຈຍໂດຍຜ່ານລິ້ງ
ກິດຂວາງຫລາຍໆຢ່າງ ເຊັ່ນ ນ້ຳຕົກສູງແລະແຮງ
ຢູ່ບໍລິເວນຄອນພະເພັງ, ຕ້ອນ ຫລື ຕ່າງໆທີ່ໃຊ້
ໃນການຈັບປາເວລາມັນຂຶ້ນ- ລ່ອງ. ຢູ່ບໍລິເວນ
ນ້ຳຕົກ ມີພຽງບໍ່ເທົ່າໃດຮູ້ເທົ່າທີ່ປາສາມາດຂຶ້ນ
ໄດ້ໃນລະດູແລ້ງ.

ທ່ານ Ian Baird ນັກຊີວະກຳປາກັບປາ ໄດ້ທຳ
ການຄົ້ນຄ້ວາໃນເຂດເມືອງໂຂງໃນຊຸມປີ 1990

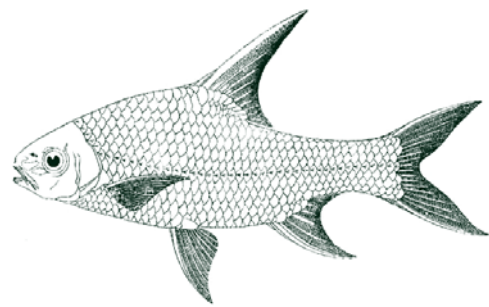

ລາວໄດ້ໄຫ້ທັດສະນະໄວ້ວ່າ ການຈັບປາຂອງຊາວ
ປະມົງລາວໃນເຂດດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຄວາມສຳພັນ
ແນ່ນອນ ຊ່ວງປາລົງຕ້ອນທີ່ຈັບໄດ້ຫລາຍສຸດ
ແມ່ນ 3 ອາທິດ ຫລັງຈາກປາລົງໂຕ່ງ ທີ່ຕົງເລ
ສາບ ກຳປູເຈຍ. ໃນບົດລາຍງານໃນ 2 ປີຜ່ານມາ
ລາວໄດ້ຂຽນວ່າ ການຈັບປາໄດ້ຫລາຍໃນຕົງເລ
ສາບ ສະແດງວ່າການໃສ່ຕ້ອນຢູ່ຄອນພະເພັງ
ແມ່ນຕ່ຳ ຫາປານກາງ ເຊັ່ນໃນຊ່ວງປີ 1995
ແລະ 1998, ໃນຊ່ວງ 2 ປີ ດັ່ງກ່າວ ການຈັບປາ
ໃນກຳປູເຈຍ ແມ່ນໄດ້ນ້ອຍ, ໃນຂະນະທີ່ການຈັບ
ປາໃນເຂດຄອນພະເພັງຂອງຊື່ພັດໄດ້ຫລາຍ,
ແຕ່ວ່າ ໃນປີ1999 ທັງສອງຝ່າຍແມ່ນຕ່ຳເໝືອນ
ກັນ. ການຈັບດ້ວຍໂຕ່ງແມ່ນສືບຕໍ່ຫລຸດຕ່ຳເປັນເວ
ລາ 5 ປີ ໃນຂະນະທີ່ການໃສ່ຕ້ອນຢູ່ເຂດຄອນ

ພະເພັງແມ່ນດີຂຶ້ນຫລັງຈາກນັ້ນ. ທ່ານ Bair ໄດ້ສັງເກດເຫັນ ວ່າ ໃນຊ່ວງປີ 1975-78 ຊຶ່ງເປັນ ຊ່ວງຂະເມນແດງກຳອຳນາດ ແລະບໍ່ມີການຫາປາ ແບບອຸດສາຫະກຳ ການຄ້າ ມີພຽງແຕ່ການຫາ ກິນ ພໍລົງຄອບຄົວເທົ່ານັ້ນ ເຫັນວ່າປາລົງຕ້ອນ ແມ່ນໄດ້ຫລາຍເປັນພິເສດ, ແຕ່ການຍອມຮັບທາງ ດ້ານວິຊາການ ແຕ່ປີ 1995 ຫາ 1999 ຍັງບໍ່ທັນ ສະຫລຸບໄດ້. ລາວສັງເກດວ່າຊາວປະມົງລາວມີ

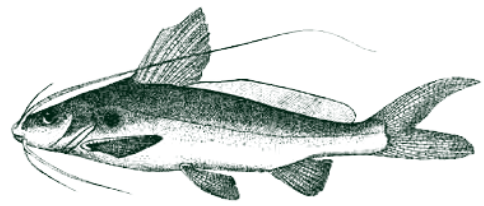
ຄວາມເຂົ້າດັ່ງກ່າວມາແຕ່ດົນນານແລ້ວ ວ່າຜົນ ການຫາປາໃນເຂດຄອນພະເພັງ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ສະພາບການຫາປາຢູ່ທາງໃຕ້ລົງໄປໃນເຂດກຳ ປູເຈງ. ໃນສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມດັ່ງກ່າວ ທ່ານ Bair ໄດ້ ສະເໜີໃຫ້ມີການຮ່ວມມືຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປ້ອງບໍ່ໃຫ້ມີຜົນກະທົບຈາກການກຳທຳຈາກ ປະເທດນຶ່ງໄປ ຫາປະເທດອື່ນ “ ກຳປູເຈງຕ້ອງ

ເຮັດແນວໃດເພື່ອອະນຸຍາດໃຫ້ປາຂຶ້ນເມືອຫາ ລາວ ແລະໄທ ເພື່ອແບ່ງປັນກັນຊົມໃຊ້ ເບື້ອງ ລາວ ແລະໄທ ກໍ່ ຕ້ອງບໍ່ດູດນ້ຳອອກຫລາຍເກີນ ໄປ ແລະບໍ່ຖິ້ມສິ່ງ ເບີະເບື້ອນລົງໃນແມ່ນນ້ຳ ຫລາຍເກີນໄປ. ຖ້າຫາກ ບັນດາປະເທດໃນອ່າງ ແມ່ນ້ຳຂອງນີ້ບໍ່ຮ່ວມມື ເພື່ອປ້ອງກັນແລະຊ່ວຍກັນ ແກ້ບັນຫາທຸກຄົນກໍ່ຈະປະສົບບັນຫາໃນຕໍ່ໜ້າ.

ນ້ຳຕົກຄອນພະເພັງ ພາກໄຕ້ ສປປ ລາວ

ການຈັບແມງໄມ້ຂາຍ

ແມ່ນເປັນອາຊີບເສີມຢ່າງນຶ່ງໃນກຳປູເຈຍ

ໂດຍ: Kent Hortle, Roth Troueng, Joe Garrison ແລະ Greg Cans

ອຸປະກອນຈັບແມງໄມ້ປະກອບດ້ວຍຈັກໄຟຟ້າ ແລະຫລອດໄຟນິອອນ ຊຶ່ງກາຍ ເປັນອຸດສາຫະ ກຳໃໝ່ທີ່ແພ່ຫລາຍໃນເຂດຕາເວັນຕົກສ່ຽງເໜືອ ຂອງກຳປູເຈຍ

ມັນບໍ່ແມ່ນການປະມົງ ຫລື ການເຮັດຟາມ. ແຕ່ມັນເປັນການດັກຈັບແມງໄມ້ຊຶ່ງກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວແຜ່ຫລາຍໃນບໍລິເວນທີ່ງຸ່ມຈຸ້ມຕາມແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ ທາງພາກຕາເວັນຕົກສ່ຽງເໜືອຂອງກຳປູເຈຍ. ໃນບໍລິເວນດັ່ງກ່າວແມ່ນເຕັມໄປດ້ວຍທີ່ນາ ຫ້ວຍ ຮ່ອງທີ່ນ້ຳຖ້ວມເປັນປະຈຳ. ຊາວບ້ານຈຳນວນເປັນພັນໆ ພາກັນຈັບແມງໄມ້ຕ່າງໆຈຳນວນຫລວງຫາຍ ດ້ວຍການໃຊ້ໄຟຟ້າຫລອດນິອອນ. ແມງໄມ້ທີ່ຈັບໄດ້ຂະນາໄປຕົ້ມ ຫລື ໜັງແລະຄັດເລືອກຊະນິດ ແລ້ວໄປຂາຍເປັນອາຫານ. ຊະນິດແມງໄມ້ແມ່ນ: ແມງຈັບເຕົ່າ, ແມງດາທັງສອງຊະນິດ ແມ່ນຖືວ່າແຂບຫລາຍ ໂດຍສະເພາະໃນການກິນເປັນກັບແກ້ມເຫລົ້າ ນອກນັ້ນຍັງມີ ແມງຈີ່ຫລໍ່ ຈີ່ນາຍ.

ແມງໄມ້ແມ່ນເປັນອາຫານຂອງຊາວກະປູເຈຍມາແຕ່ນານແລ້ວ ແຕ່ມາບັດນີ້ແມ່ນກາຍເປັນອຸດສາຫະກຳນ້ອຍໆທີ່ຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຊຶ່ງການໃຊ້ໄຟຟ້າຫລອດນິອອນຈັບແມງໄມ້ນີ້ແມ່ນໄດ້

ເລີ້ມທີ່ແຂວງບັດຕະບອງໃນ 6 ປີຜ່ານມານີ້. ເມື່ອກ່ອນ ຊາວບ້ານໃຊ້ດອກໄຟໄຕ້ເທິງໜອງປາ ເພື່ອດັກແມງໄມ້ເປັນອາຫານປາ. ຕໍ່ມາຈຶ່ງພັດທະນາມາເປັນການຈັບແມງໄມ້ຂາຍ. ອຸປະກອນທີ່ໃຊ້ມີ ຈັກໄຟຟ້າ, ຫລອດໄຟນິອອນ, ແຜ່ນປລາດສະຕິກ ເພື່ອເຮັດເປັນອ່າງໃສ່ນ້ຳໄວ້ກ້ອງ ແລະ ອີກແຜ່ນນຶ່ງເຮັດເປັນທີ່ດັກ. ແຜ່ນຢາງປລາດຕິກມີຄຸນສົມບັດທີ່ມີນ ແມງໄມ້ບໍ່ສາມາດເກາະປົນອອກໄດ້

ເມື່ອມີນ້ຳຂ້າງຢູ່. ທ້າວ Thuok Thouet ເປັນນັກຈັບແມງໄມ້ຜູ້ນຶ່ງ ລາວເປັນລູກຊາວນາ ບໍ່ມີທີ່ເຮັດກິນ ລາວຈຶ່ງໄດ້ເຮັດການຈັບແມງໄມ້ຂາຍ ຊຶ່ງມີລາຍໄດ້ດີກ່ວາການເປັນຊ່າງສ້ອມແປງ. ໃນເມືອງນີ້ມີເຖິງ 40 ຄົນ ທີ່ເຮັດການຈັບແມງໄມ້. ທ້າວ Theut ມີເຄື່ອງຈັບ 60 ຊຸດ ໃຊ້ຈັກໄຟຟ້າ 5000 ວັດ 1 ເຄື່ອງ ເພື່ອໄຕ້ 60 ຫລອດ ທີ່ກະຈາຍຢູ່ບໍລິເວນ 1 ກິໂລຕາລາງແມັດ ໂດຍໃຊ້ສາຍໄຟເໜັງໄປຫາແຕ່ລະຈຸດ. ຊຶ່ງເລີ້ມໄດ້ແຕ່ທົ່ວຄ່າແລ້ວຕອນເຊົ້າມື້ຕໍ່ໄປຈຶ່ງເກັບກູ້. ຊ່ວງທີ່ຈັບໄດ້ຫລາຍສຸດແມ່ນໃນເດືອນທັນວາ ຊຶ່ງໄດ້ເຖິງ 80 ກິໂລຕໍ່ມື້ ແລ້ວຈະຫລຸດລົງໃນລະດູຮ້ອນ ຄືເດືອນມີນາ - ເມສາ (2-3 ກລ/ມື້) ແລະຈະເລີ້ມສູງຂຶ້ນເມື່ອລະດູຝົນມາເຖິງ (ພຶດສະພາ).

ທ້າວ Mouen Sithak ຢູ່ທີ່ບ້ານ ປຽມເອກ ໃນແຂວງບັດຕະບອງ ໄດ້ທຳການເກັບຊື້ແມງໄມ້ມາແຕ່ທ້າຍປີ 2004, ເພື່ອສ້າງລາຍເຜີ້ມໃຫ້ຄອບຄົວທີ່ຂາຍເຄື່ອງຍ່ອຍໃນຕະຫລາດ ແລະ ສິ່ງລູກ 4 ຄົນ ເຂົ້າໂຮງຮຽນ, ຍ້ອນແມ່ຂອງລາວເປັນແມ່ຄ້າມາກ່ອນ ລາວຈຶ່ງມີບົດຮຽນດ້ານການຄ້າຂາຍ ແລະສາມາດຫາລາຍໄດ້ເຜີ້ມດ້ວຍການລົງທຶນຕ່ຳ. ເລີ້ມຈາກການເກັບຊື້ແມງໄມ້ 20 - 50 ກລ/ມື້ ໃນລາຄາ \$ 0,27 - \$ 0,40/ກລ ໃນຊ່ວງເດືອນທັນວາ ແລະ ເມື່ອການຈັບແມງໄມ້ໄດ້ຫລຸດລົງໃນຊ່ວງເດືອນມີນາ ລາວໄດ້ຊື້ໃນລາຄາ \$1.2/ກລ ແລະຂາຍສິ່ງໃຫ້ແມ່ຄ້າຂາຍຍ່ອຍໃນຕະຫລາດໃນລາຄາ \$2/ກລ. ພໍຄ້າຄົນອື່ນເກັບຊື້ຈຳນວນຫລາຍເຖິງ 1000 ກລ/ມື້ ແລະສິ່ງຂາຍອອກຂ້າມຊາຍແດນ ທີ່ດ່ານປອຍເບັດໄປປະເທດໄທ ຊຶ່ງໄດ້ລາຄາສູງກ່ວາ.

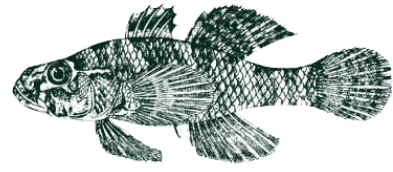
ມັນຍັງເປັນກິດຈະກຳໃໝ່ ບໍ່ທັນມີຂໍ້ມູນທີ່ແນ່ນອນກ່ຽວກັບຊື້ຂອງຊະນິດແມງໄມ້, ຂະໜາດ ແລະລາຄາລະອຽດ, ເປັນກິດຈະກຳທີ່ຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງ ຊຶ່ງມັນກວມເອົາຫລາຍພາກສ່ວນ. ຜົນກະທົບຕໍ່

ສິ່ງແວດລ້ອມອາດຈະມີ ຖ້າຫາກຈັບຫລາຍເກີນໄປ ແຕ່ອີກທາງນຶ່ງແມ່ນດີຕໍ່ການກຳຈັດສັດຕູພືດ ແລະສັດຕູປາລ້ຽງ. ແຕ່ອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ຈຳພວກປາທີ່ອາໄສກິນແມງໄມ້ເປັນອາຫານໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມ ຖ້າຫາກຈັບແມງໄມ້ໃນເຂດນັ້ນອອກຫລາຍເກີນໄປ.

ແມງໄມ້ເປັນແຫລ່ງທາດອາຫານຄູ່ກັບປາ, ສະຖາບັນໂພຊະນາການ ຂອງມະຫາວິທະຍາໄລມະຫິດົມ ປະເທດໄທ ໄດ້ຄົ້ນຄ້ວາໄວ້ວ່າ ສິ່ງທີ່ກິນໄດ້ຂອງແມງໄມ້ມີໂປຣຕີນເຖິງ 20 %. ອີງຕາມການສຶກສາກ່ຽວກັບແມງໄມ້ທີ່ອິນເດຼຍບອກວ່າ ມະນຸດເຮົາ ມັກກິນຂອງແປກໆ ເຊັ່ນ ຈຳພວກຫອຍຕ່າງໆ, ກຸ້ງ, ຫອຍຂົມ, ຫອຍແຄງ, ແມງບົ້ງ ແລະຮັງນົກ ແລະອື່ນໆ. ແລະຍັງມີການກ່າວທັບຖົມແບບເສັ້ງຫາຍກ່ຽວກັບແມງໄມ້ໃນໝູ່ຊາວຕາເວັນຕົກ ສະນັ້ນເຂົາເຈົ້າຈຶ່ງບໍ່ນິຍົມກິນແມງໄມ້ ຕ່າງຈາກຊາວເອເຊຍ. ຊຶ່ງມີການບັນທຶກຢ່າງດີ ໃນຫວຽດນາມ ແລະປະເທດໄທ.

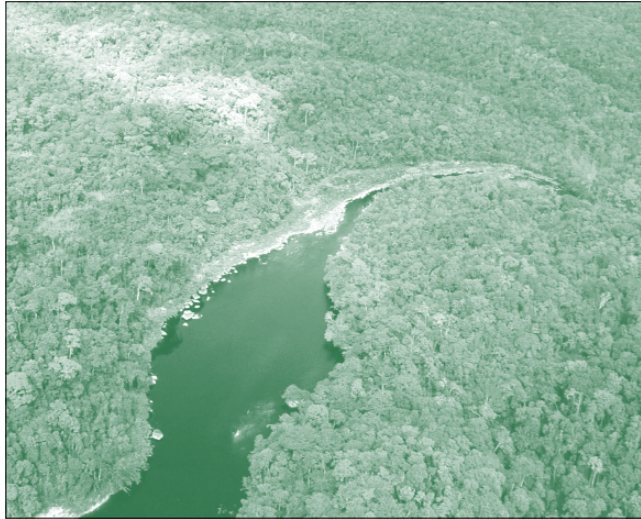
ອະນຸມັດດ້ານການເງິນເພື່ອ

ການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າໃນ ສປປ ລາວ

ໂດງ Peter Star:

ໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 (NTPC) ໃສ່ 2 ສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງ ຊຶ່ງອາດມີ ຜົນກະທົບ, ແຕ່ທະນາຄານ ໂລກ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ກ່າວວ່າ ສາມາດຄຸ້ມຄອງໄດ້ ເມື່ອ ໂຄງການ ທາງການຄຸ້ມຄອງຢ່າງດີ

ທະນາຄານໂລກ (WB) ແລະອົງການປ່ອຍເງິນກູ້ທັງສາທາລະນະ ແລະ ເອກະຊົນໄດ້ເຊັນສັນຍາຄຳປະ ກັນເງິນຈຳນວນ 1,25 ພັນລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ(US\$) ໃຫ້ແກ່ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າໃນ ສປປ.ລາວ ໃນ ວັນທີ່ 3 ພຶດສະພາ 2005 ອີງຕາມການຕົກລົງຂອງ ສະພາບໍລິຫານຂອງ WB ໃນເດືອນມີນາທີ່ນະຄອນວໍ ຊິງຕັນ ໃນການອະນຸມັດຄຳປະກັນເງິນກູ້ໃຫ້ໂຄງການສ້າງເຂື່ອນນ້ຳເທີນ2.

ສະມາຄົມທະນາຄານພັດທະນາສາກົນ (IDA) ກໍ່ໄດ້ອະນຸມັດເງິນກູ້ໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານລາວ ໃນວົງເງິນ US\$ 20 ລ້ານເພື່ອປະກອບເປັນຫຼັກສ່ວນ 25% ຂອງ NTPC. ພ້ອມກັນນັ້ນຍັງຄຳປະກັນຄວາມສ່ຽງໄພໃນລະຍະເວລາ 40 ປີໃນວົງເງິນ US\$ 50 ລ້ານເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໃຫ້ແກ່ຜູ້ໃຫ້ເງິນກູ້ທາງດ້ານການຄ້າ.ອົງການຄຳປະກັນການລົງທຶນຫລາຍຝ່າຍຂອງ WB ກໍ່ໄດ້

ຕົກລົງໃຫ້ເງິນຄຳປະກັນວົງເງິນເຖິງ US\$ 200 ລ້ານ ເພື່ອປ້ອງກັນໃຫ້ແກ່ຜູ້ສະໜັບສະໜູນໂຄງການ ຂອງພາກສ່ວນການຄ້າເອກະຊົນທີ່ໃຫ້ເງິນກູ້ ຕໍ່ຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານການເມືອງທີ່ອາດມີຕໍ່ໂຄງການນ້ຳເທີນ2. ສັນຍາດ້ານການເງິນດັ່ງກ່າວໄດ້ບູທາງໃຫ້ NTPC ກູ້ຢືມເງິນເຖິງ US\$ 1 ພັນລ້ານ ເພື່ອດຳເນີນໂຄງການ ຕ່າງໆໃນນັ້ນມີມາດຕະການການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕໍ່ຜົນກະທົບອື່ນໆທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ ແລະການຕິດຕາມປະເມີນຈາກພາຍນອກ. NTPC ກໍ່ໄດ້ວາງວົງເງິນຈຳນວນ US\$ 200 ລ້ານໄວ້ຕໍ່ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນດ້ານການເງິນ.

ໂຄງການ NTPC ແມ່ນປະກອບດ້ວຍ
ຫລາຍຫຸ້ນສ່ວນຄື: ການໄຟຟ້າຝລັ່ງ (EDF)
35%. ລັດຖະບານລາວ 25%, ການໄຟຟ້າ
ຝ່າຍຜະລິດແຫ່ງປະເທດໄທ 25% ແລະ
ບໍລິສັດພັດທະນາ ໄທ-ອິຕາລີ 15%. ສັນຍາ
ໂຄງການທີ່ເຊັນ ທີ່ນຶງກົງແມ່ນລວມທັງການ
ຕົກ ລົງດ້ານພັນທະຕໍ່ NTPC ໃນການເປັນ
ຫຸ້ນສ່ວນທີ່ກ່ຽວກັບ ດ້ານວິຊາການ, ສັງຄົມ
ແລະສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການ.

ທ່ານ Bernard Tribollet ຫົວໜ້າບໍລິສັດ
NTPC ໄດ້ກ່າວຊື່ວ່າ ການເຊັນສັນຍາດັ່ງ
ກ່າວແມ່ນເປັນສັນ ຍານໃຫ້ໂຄງການ NTPC
ປະກອບສ່ວນປະຕິບັດແຜນການການຫລຸດຜ່ອນ
ຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງ
ເຕັມສ່ວນຕາມແຜນການທີ່ໄດ້ວາງໄວ້ໃນ 10
ປີທີ່ຜ່ານມາ.

ທ່ານ ສິມບູນ ມະໂນລິມ ຫົວໜ້າຫ້ອງການ
ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະຫັດຖະກຳ ກ່າວວ່າ
ລັດຖະບານໄດ້ ຍືດໝັ້ນໃນການປະຕິບັດໂຄງ

ການຕາມເງື່ອນໄຂຕ່າງໆຂອງ WB. ທ່ານຍັງ
ໄດ້ຢືນຢັນວ່າຈະສືບຕໍ່ປະສານ ງານກັບຊຸມ
ຊົນພາຍໃນ ແລະ ພາກສ່ວນສາກົນທີ່ກ່ຽວ
ຂ້ອງຕ່າງໆໃນການດຳເນີນການຫລຸດຜ່ອນ
ຄວາມສ່ຽງ ດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
ແລະ ຄວາມຈຳເປັນທີ່ເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ຈາກ
ໂຄງການ “ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຫລຸດ
ຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ
ສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງໂປ່ງໃສ”.

ທະນາຄານໂລກຄາດວ່າໂຄງການຈະປະກອບລາ
ຍຮັບໃຫ້ປະເທດໄດ້ US\$ 150 ລ້ານ/ປີ, ເພື່ອ
ການໃຊ້ຈ່າຍ ເຂົ້າໃນວຽກງານດ້ານພື້ນຖານ
ສຸຂະພາບ ການສຶກສາ ເຖິງ 30% ເມື່ອໂຄງ
ການສຳເຫລັດ ແລະນຳໃຊ້ໃນປີ 2009.

ໂຄງການນີ້ເທິງ2 ມີກຳລັງການຜະລິດ 1070
ເມກາວັດ ເປັນໂຄງການທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນອ່າງ
ແມ່ນ້ຳ ຂອງຕອນລຸ່ມຊຶ່ງໃຫຍ່ກ່ວາເຂື່ອນ Yali
ທີ່ຢູ່ເຂດສາມຂອງຫວຽດນາມຊຶ່ງມີກຳລັງການຜະ
ລິດ 720 ເມກາວັດ

ຊາວບ້ານຫ້ອງຖິ່ນອາໄສແມ່ນ້ຳເຊບັ້ງໄທ ເປັນແຫລ່ງອາຫານ ແລະນ້ຳ

ການປະມົງໃນນ້ຳເຊບັ້ງໄຟ, ກ້ອງເຂື່ອນນ້ຳເທີນ 2 (ຮູບຈາກ NTPC)

ມີຄວາມຮອບຄອບສູງ

ຕາມການອະນຸມັດດ້ານການເງິນແກ່ໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ໃນເດືອນມີນາ ນັ້ນ, ອະດີດປະທານທະນາຄານໂລກ ທ່ານ Wolfensohn ໄດ້ກ່າວກັບລັດຖະບານລາວ ແລະກຸ່ມພັດທະນາໂຄງການ ໃນເວລາທີ່ທ່ານໄດ້ມາຢ້ຽມຢາມບ່ອນທີ່ຈະກໍ່ສ້າງໂຄງການໃນເດືອນກຸມພາ ນັ້ນວ່າ “ພວກເຮົາຕ້ອງຮ່ວມກັນຮັບຜິດຊອບ” ໂຄງການດັ່ງກ່າວ. ພວກເຮົາໄດ້ທຳການສຶກສາຢ່າງລະອຽດມາກ່ວາທົດສະຕະວັດ ແລະ ໄດ້ປະເມີນຄວາມສ່ຽງ. ຄວາມຈິງພວກເຮົາໄດ້ຮັບການແນະນຳຈາກຜູ້ຊ່ຽວຊານເອກະລາດແລ້ວວ່າ ການສຶກສາແມ່ນທີ່ໄດ້ເຮັດມາຢ່າງດີນານ ນັ້ນແມ່ນໄດ້ເລັ່ງໃສ່ທາງເປົ້າໝາຍຄວາມສ່ຽງທາງເກີນໄປ.

ເນື່ອງຈາກມັນພົວພັນເຖິງການຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນ, ມີຜົນກະທົບເຖິງ 2 ແມ່ນ້ຳ ແລະ ມີຄວາມສຳຄັນຫລາຍຕໍ່ອານາຄົດຂອງປະເທດພວກເຮົາເຊື່ອວ່າຄວາມສ່ຽງທັງຫລາຍເຫລົ່ານັ້ນ ແມ່ນຈະຖືກເອົາໃຈໃສ່ເປັນຢ່າງດີ. ການຕັດສິນໃຈຂອງພວກເຮົາ ແມ່ນຜ່ານການປຶກສາຫາລືຫລາຍຄັ້ງຫລາຍຫົນ ເຫັນວ່າຄວາມສ່ຽງດັ່ງກ່າວສາ ມາດຄຸ້ມຄອງໄດ້. ຄວາມຈິງເຫດຜົນນັ້ນແມ່ນພວກເຮົາໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງ. ທ່ານ Jemaluddin Kassum ຮອງປະທານ WB ປະຈຳພາກພື້ນອາຊີ-ປາຊີຟິກ ກ່າວເຕີມວ່າ WB ຍັງຈະໄດ້ສືບຕໍ່ຊຸກຍູ້ ປຶກສາຫາລືສາທາລະນະ ດ້ວຍຄວາມພິນິດພິຈາລະນາຕໍ່ໄປອີກ, ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ຢຸດພຽງແຕ່ເວລາເຊັ່ນສັນຍາຄຳປະກັນນີ້ເທົ່ານັ້ນ, ມັນເປັນພຽງຈຸດເລີ່ມ.

ທ່ານ Haruhito Kuroda ປະທານທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB) ກ່າວວ່າ ການອະນຸມັດໂຄງການ ດັ່ງກ່າວແມ່ນຂີດໝາຍຂອງແຜນການພັດທະນາ ສປປ ລາວ, ຫາກມີການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ມີປະສິດທິພາບດີ ມັນຈະນຳເອົາຜົນປະໂຫຍດອັນມະຫາສານມາສູ່ປະຊາຊົນລາວ. ໃນຖະແຫລງການອອກໃນເດືອນເມສາຂອງ ADB ທີ່ຕັ້ງຢູ່ ມະນີລາ ຫລາຍພາກສ່ວນໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດ ກ່ຽວກັບລັດຖະບານລາວຊຶ່ງຂາດບົດຮຽນໃນ ການຄຸ້ມຄອງໂຄງການໃຫຍ່ໆເຊັ່ນນີ້ ແລະ ຄວາມອາສາມາດໃນການດຳເນີນໂຄງການໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສ. ທັງ ADB ແລະອົງການທີ່ສະນັບສະໜູນການເງິນສາກົນ ເປັນຫ່ວງກ່ຽວກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຊຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນ ແລະອາດມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຄວາມສຳເຫລັດຂອງໂຄງການໃນໄລຍະຍາວ. ແຕ່ມັນ ສາມາດຄຸ້ມຄອງໄດ້ດ້ວຍຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ແລະລະມັດລະວັງຢ່າງລອບຄອບ. ສາທາລະນະ ດ້ວຍຄວາມພິນິດພິຈາລະນາຕໍ່ໄປອີກ, ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ຢຸດພຽງແຕ່ເວລາເຊັ່ນສັນຍາຄຳປະກັນນີ້ເທົ່ານັ້ນ, ມັນເປັນພຽງຈຸດເລີ່ມ.

ທ່ານ Haruhito Kuroda ປະທານທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB) ກ່າວວ່າ ການອະນຸມັດໂຄງການ ດັ່ງກ່າວແມ່ນຂີດໝາຍຂອງແຜນການພັດທະນາ ສປປ ລາວ, ຫາກມີການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ມີປະສິດທິພາບດີ ມັນຈະນຳເອົາຜົນປະໂຫຍດອັນມະຫາສານມາສູ່ປະຊາຊົນລາວ. ໃນຖະແຫລງການອອກໃນເດືອນເມສາຂອງ ADB ທີ່ຕັ້ງຢູ່ ມະນີລາ ຫລາຍພາກສ່ວນໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດ ກ່ຽວກັບລັດຖະບານລາວຊຶ່ງຂາດບົດຮຽນໃນ ການຄຸ້ມຄອງໂຄງການໃຫຍ່ໆເຊັ່ນນີ້ ແລະ ຄວາມອາສາມາດໃນການດຳເນີນໂຄງ

ການໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສ. ທັງ ADB ແລະອົງການທີ່ສະນັບສະໜູນການເງິນສາກົນ ເປັນຫ່ວງກ່ຽວກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຊຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນ ແລະອາດມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຄວາມສຳເຫລັດຂອງໂຄງການໃນໄລຍະຍາວ. ແຕ່ມັນ ສາມາດຄຸ້ມຄອງໄດ້ດ້ວຍຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ແລະລະມັດລະວັງຢ່າງລອບຄອບ. ADB ສະນັບສະໜູນໂຄງການດ້ວຍການໃຫ້ພາກສ່ວນເອກະຊົນທີ່ເຂົ້າຫຸ້ນສ່ວນໂຄງການກູ້ເງິນລວມມີ US\$ 20 ລ້ານສຳຫລັບກູ້ຢືມ ແລະ US\$ 50 ລ້ານສຳຫລັບການຄຳປະກັນຄວາມສ່ຽງ. ADB ຄິດໄລ່ໄວ້ວ່າ ໂຄງການຈະສາມາດສ້າງລາຍຮັບຫລາຍກ່ວາ US\$ 1,9 ຕື້ ຈາກຄ່າພາສີ, ຄ່າສຳປະທານ ແລະ ເງິນຈາກຫຸ້ນສ່ວນໃນໄລຍະ 25 ປີຂອງການນຳໃຊ້ໂຄງ ການ. ກະແສໄຟຟ້າສ່ວນຫລາຍປະມານ 5,354 gigawatt ໂມງຕໍ່ປີ ແມ່ນຈະສົ່ງອອກ ຂາຍໄປຍັງປະເທດໄທ ແລະ ປະມານ 300 gigawatt ໂມງແມ່ນຮັບໃຊ້ຢູ່ພາຍໃນປະເທດຕໍ່ປີ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ2 ຈະໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມນີ້, ແຕ່ມັນກໍຍັງນ້ອຍກ່ວາ ເຂື່ອນຂອງຈີນທີ່ສ້າງກັນແມ່ນ້ຳຂອງໃນປະເທດຈີນ, ເຂື່ອນ Manwan ສ້າງສຳເຫລັດໃນປີ 1993 ມີກຳລັງ ການຜະລິດໄດ້ 1,500 ເມກາວັດ, ເຂື່ອນ Dachaoshan ສຳເຫລັດ ປີ 2001 ຜະລິດໄດ້ 1,350 ເມກາວັດ ແລະ ອີກເຂື່ອນນຶ່ງທີ່ກຳລັງສ້າງຢູ່ແມ່ນໃຫຍ່ກ່ວານັ້ນອີກຄືເຂື່ອນ Xiaowan ຊຶ່ງຄາດວ່າຈະສ້າງສຳເຫລັດ ລະຫວ່າງປີ 2010 ຫາ 2012, ເມື່ອສຳເຫລັດ ຈະສາມາດຜະລິດກະແສໄຟຟ້າໄດ້ 4,200 ເມກາວັດ.

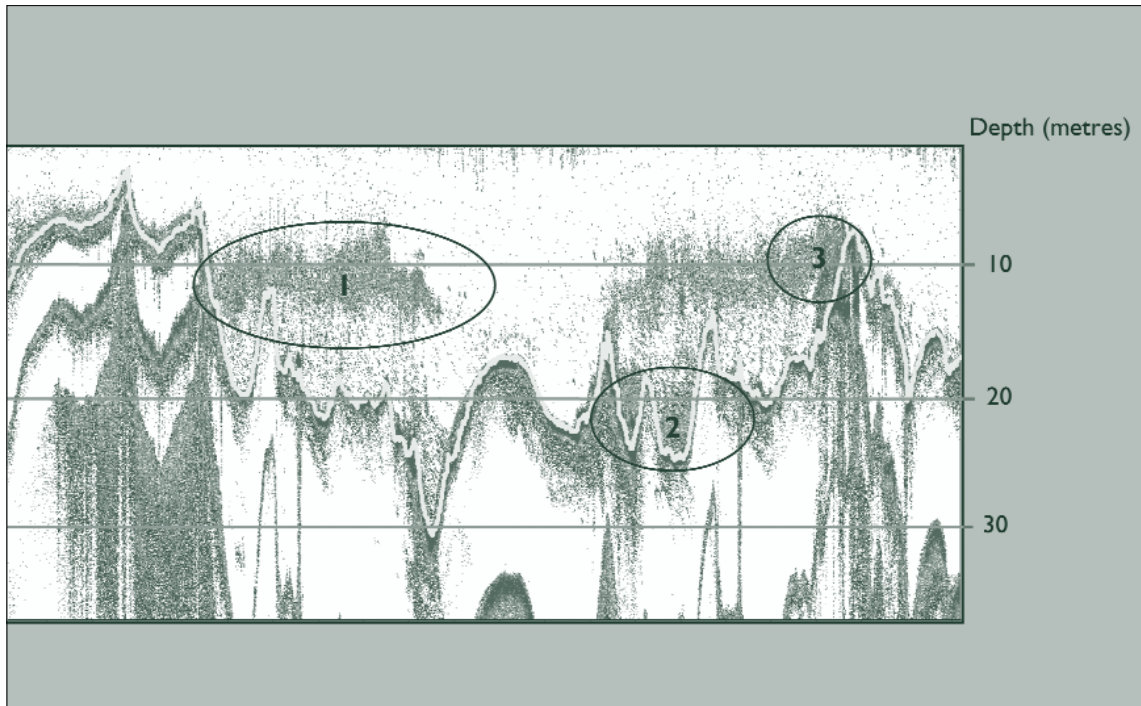

Figure 1. ການບັນທຶກສຽງສະທ້ອນຈາກວັງນ້ຳເລິກທີ່ເວີນວ່າ ໃກ້ບ້ານກົກປາແດກ, ເມືອງໂຂງ ແຂວງຈໍາປາສັກ ພາກໃຕ້ລາວ, ຊຶ່ງມີຄວາມກ້ວາງປະມານ 2 ກລມ.
-ເສັ້ນສີເທົາຍາວແມ່ນພື້ນລຳນ້ຳ ຝູງປາສາມາດເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງທີ່ເປັນເງົາກາງລຳນ້ຳ. ຝູງປາກຸ່ມ 1 ແມ່ນລອຍຢູ່ກາງນ້ຳ, ຝູງທີ່ 2 ແມ່ນລີ້ຊ່ອນຢູ່ບ່ອນເລິກໃກ້ພື້ນນ້ຳ ແລະ ກຸ່ມທີ່ 3 ແມ່ນໃກ້ກັບແຕມຝັ່ງ.

ສຽງສະທ້ອນຈາກວັງນ້ຳເລິກ

ອຸປະກອນສຳຫລວດໃໝ່ “ເຄື່ອງຊ່ອງປາ” (Hydro-acoustic) ສາມາດບັນທຶກຮູບພາບ ແລະການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງປາໃນວັງນ້ຳເລິກ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແຕ່ພາກໃຕ້ຂອງລາວ ຫາ ພາກເໜືອຂອງກຳປູເຈຍ

ໃນເດືອນມິຖຸນາ 2002, Catch & Culture ໄດ້ລາຍງານຜົນຂອງການສຳຫລວດປາໂດຍການໃຊ້ເຄື່ອງຊ່ອງ ປາໃນວັງນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງເຂດສີພັນດອນພາກໃຕ້ຂອງລາວ. ການສຳຫລວດ ແມ່ນເພື່ອຕິດຕາມ ຄວາມໜາແໜ້ນຂອງປາ, ຊຶ່ງເປັນການທົດລອງໃຊ້ອຸປະກອນດັ່ງກ່າວໃນແມ່ນ້ຳເຂດຮ້ອນເຊັ່ນແມ່ນ້ຳຂອງ.

ຈາກນັ້ນ, ການສຳຫລວດກໍ່ໄດ້ດຳເນີນຮ່ວມກັນລະຫວ່າງ ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາການປະມົງ (IFReDI) ຂອງກຳປູເຈຍ, ສູນຄົ້ນຄ້ວາການປະມົງ (LARReC) ຂອງລາວ ແລະມະຫາວິທະຍາໄລ Bergen ຂອງ ປະເທດນອກແວ. ໄດ້ສຳຫລວດບໍລິເວນກ້ວາງອອກ ລວມຫລາຍກ່ວາ 30 ວັງເລາະຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ລະຫວ່າງ ເຂດເມືອງໂຂງ ແຂວງຈໍາປາສັກ ຫາ ແຂວງຊຽງແຕງ ກຳປູເຈຍ.

ວັງນ້ຳເລິກທີ່ມີຄວາມເລິກ 150 ແມັດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີ ເພາະເປັນບ່ອນທີ່ສວຍງາມ ແລະອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍປາ ແລະສັດນ້ຳອື່ນໆ ທັງເປັນເຮືອນຮັງຂອງປາຂ່າ (Irrawaddy dolphin). ໃນຊ່ວງ 10 ປີ

ຜ່ານມາ, ຜົນຂອງການສຳຫລວດບັນທຶກໄວ້ວ່າ ມີປາຫລາຍກວ່າ 160 ຊະນິດ ທີ່ຈັບໄດ້ຈາກວັງ ດັ່ງກ່າວລວມ ທັງປາບິກ (*Pangasianodon gigas*) ຊຶ່ງເປັນປາຫລາຍກາກໃນປັດຈຸບັນ.

ຊະນິດປາທີ່ຢູ່ໃນວັງເຫລົ່ານີ້ ມີທັງຈຳພວກຢູ່ປະ ຈຳ ເຊັ່ນ ຈຳພວກປາແຂ້ວໄກ້ ໝູ່ມັນ (*Boesemanina microplepis*) ແລະ ຈຳພວກທີ່ ຢູ່ອາໄສລີ້ໄພໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ເຊັ່ນ ຈຳພວກ ປາຊວາຍ ປາຫູໝາດ (*Pangasianodon hypothalamus*) ເປັນຕົ້ນ.

ນັກວິຊາການປະມົງ ເຊື່ອວ່າທີ່ອາໄສ (ວັງນ້ຳເລິກ) ເຫລົ່ານີ້ ແມ່ນມີບົດບາດທີ່ສຳຄັນ ເປັນຢ່າງຍິ່ງຕໍ່ວົງຈອນ ຊີວິດຂອງປາຫລາຍໆ ຊະນິດ, ທັງເປັນບ່ອນອາໄສ ບ່ອນປະສົມພັນ ແລະ ຜະລິດລູກປາປ້ອນໃຫ້ແກ່ເຂດນ້ຳ ຖ້ວມ ແລະ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງໄຕ້ລົງໄປຫລາຍຮ້ອຍ ກິໂລແມັດ.

ດັ່ງນັ້ນ ການປົກປັກຮັກສາບໍລິເວນດັ່ງກ່າວແມ່ນ ມີຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ສຳຄັນຫລາຍ ຕໍ່ປະຊາ ຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ບໍລິເວນນັ້ນ ໂດຍສະເພາະຢູ່ ອ້ອມແອ້ມທະເລສາບໃຫຍ່, ເຂດພະນົມເປັນ ກຳປູເຈຍ ແລະ ເຂດ Delta ໃນຫວຽດນາມ.

ກ່ອນໜ້ານີ້, ນັກວິຊາການປະມົງສ່ວນຫລາຍ ຮູ້ກ່ຽວກັບບົດບາດ ແລະ ຜູງປາໃນວັງນ້ຳເລິກ ແມ່ນຈາກການສຳ ພາດຊາວປະມົງທ້ອງຖິ່ນ ຈາກການຕິດຕາມການຫາປາ ຊຶ່ງໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວ ກັບທີ່ຕັ້ງຂອງວັງ ຊະນິດປາທີ່ອາໄສຢູ່ ຄວາມ ໜາແໜ້ນ ແລະ ຄວາມຫລາກຫລາຍ ຂອງຜູງ ປາ. ແຕ່ວ່າ ການສຳຫລວດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ ບອກ ແຈ້ງວ່າສ່ວນໃດຂອງວັງຜູງປາ ຮວມກັນຢູ່ ພວກມັກຢູ່ລັກສະນະຂອງ ນ້ຳແບບໃດ. ເຄື່ອງ ຊ່ອງປາແບບໃໝ່ນີ້ ສາມາດ ຊີ້ບອກນັກວິຊາ ການປະມົງເຖິງຂໍ້ມູນທີ່ກ່າວຂ້າງເທິງນັ້ນຈາກວັງ ນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ.

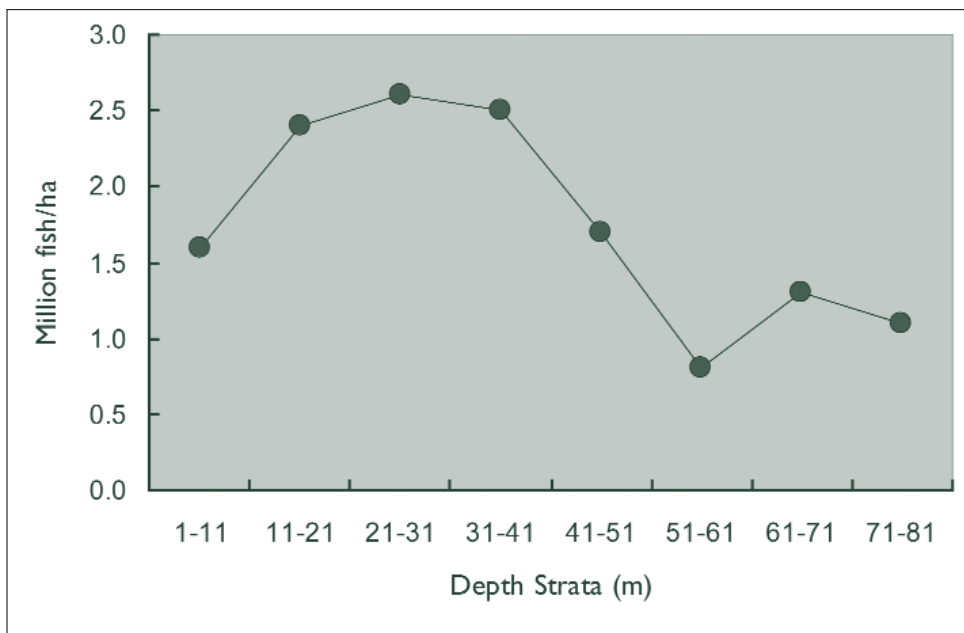
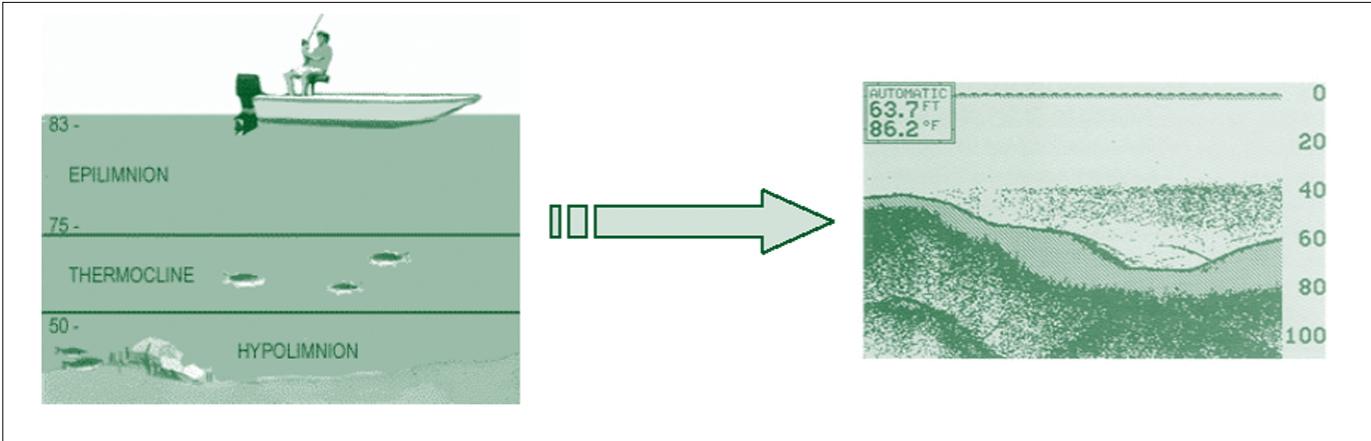

Figure 2. ຄຳສະເລັ່ງ ຄວາມໜາແໜ້ນຂອງປາ (ລ້ານຕົວປາ / ຮຕ.) ໃນຄວາມເລິກສະເລັ່ງ 10 ແມັດ

ອຸປະກອນເຄື່ອງຊ່ອງປາ ແມ່ນເຮັດວຽກຄືກັນກັບເຄື່ອງສະທ້ອນສຽງ (Echo-sounding) ຊຶ່ງໃຊ້ໃນການເດີນ ເຮືອ, ເຮືອດຳເນົາໃນທະເລ ຊຶ່ງສາມາດບອກໄລຍະທາງ ແລະຂະໜາດຂອງປາ. ສິ່ງຕ່າງໆໃນນ້ຳ ເຊັ່ນປາ ໂດຍສິ່ງຕົ້ນສະທ້ອນກັບຄືນມາຈາກບໍລິເວນນ້ຳກັບຫາເຄື່ອງປາແມ່ນໃຫ້ຄືນສະທ້ອນແຮງກ່ວາເພາະມັນມີຖົງລົມ. ດັ່ງນັ້ນ ປາຂະໜາດໃຫຍ່ ຊຶ່ງມີຖົງລົມໃຫຍ່ ກໍ່ຈະສົ່ງຄືນສະທ້ອນກັບແຮງກ່ວາ.

ແລະຂະໜາດຂອງມອງທີ່ໃສ່ໃນຊ່ວງນັ້ນພ້ອມດ້ວຍຈຳນວນ ຊະນິດປາທີ່ຈັບໄດ້. ລວມຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກ 2 ແຫລ່ງ ຄືຈາກເຄື່ອງຊ່ອງປາ ແລະຈາກການສຳຫລວດການຫາປາ ສາມາດມອງເຫັນພາບກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ມີຢູ່ໃນວັງນັ້ນ. ສິ່ງເກດເຫັນວ່າ ມີປາຢູ່ເປັນຈຸດໆຕາມລະດັບ ຄວາມເລິກຂອງນ້ຳ, ປາສ່ວນຫລາຍຈະຢູ່ໃນລະດັບຄວາມເລິກ ແຕ່ 30 ແມັດຂຶ້ນມາ, ເລິກລົງໄປເທົ່າໃດ ຈຳນວນປາແມ່ນມີໜ້ອຍລົງເທົ່າ

ເຄື່ອງຊ່ອງປາ ສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຊັ້ນຕ່າງໆໃນພື້ນນ້ຳ ເຖິງ ໜ້ານ້ຳອີກດ້ວຍ

ອຸປະກອນດັ່ງກ່າວແມ່ນຕິດຕັ້ງໃສ່ເຮືອ, ທີມງານຈາກ LARReC ແລະ IFRaDI ໄດ້ສຳຫລວດແລະບັນທຶກ ຈາກຫລາຍກ່ວາ 160 ຈຸດ ຈາກວັງທີ່ມີຄວາມເລິກແຕ່ 4 ແມັດ ຫາ 77 ແມັດ. ການສຳຫລວດແມ່ນໄດ້ ເຮັດໃນ 2 ລະດູຄືລະດູແລ້ງຂອງປີ 2003 ແລະ ລະດູຝົນ 2004.

ໃນຂະນະດຽວກັນ, ທີມງານກໍ່ໄດ້ໃຫ້ຊາວປະມົງຢູ່ບ້ານໃກ້ຄຽງຈຳນວນ 12 ຄົນບັນທຶກຈຳນວນແລະຂະໜາດຂອງມອງທີ່ໃສ່ໃນຊ່ວງນັ້ນພ້ອມດ້ວຍຈຳນວນ ຊະນິດປາທີ່ຈັບໄດ້. ລວມຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກ 2 ແຫລ່ງ ຄືຈາກເຄື່ອງຊ່ອງປາ ແລະ

ຈາກການສຳຫລວດການຫາປາ ສາມາດມອງເຫັນພາບກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ມີຢູ່ໃນວັງນັ້ນ. ສິ່ງເກດເຫັນວ່າ ມີປາຢູ່ເປັນຈຸດໆຕາມລະດັບ ຄວາມເລິກຂອງນ້ຳ, ປາສ່ວນຫລາຍຈະຢູ່ໃນລະດັບຄວາມເລິກ ແຕ່ 30 ແມັດຂຶ້ນມາ, ເລິກລົງໄປເທົ່າໃດ ຈຳນວນປາແມ່ນມີໜ້ອຍລົງເທົ່ານັ້ນຈົນເຖິງ 60 ແມັດຈຳນວນປາ ກັບເຕັມຂຶ້ນອີກ. ສັດສ່ວນປາຂະໜາດໃຫຍ່ຈະເຕັມຂຶ້ນຕາມຄວາມເລິກຂອງນ້ຳ ໃນເວລາສຳຫລວດນັ້ນ ທີມງານສາມາດພົບສັນຍານປາຂະໜາດໃຫຍ່ກ່ວາ 2 ແມັດ ໃນບ່ອນທີ່ເລິກສຸດຂອງວັງດ້ວຍ. ເສັ້ນສັນຍານ ທີ່ຫລາກຫລາຍນັ້ນບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ

ປາຢູ່ເປັນຈຸດໆ ຕາມແຕມຝັ່ງທີ່ຊັນ, ຕາມກະແສນ້ຳທີ່ໄຫຼໄປ ແລະຕາມພື້ນ ນ້ຳ ເປັນຜູງໆ. ປາທີ່ຫາໄດ້ຂອງຊາວປະມົງແມ່ນເປັນຂໍ້ມູນປະກອບໃນການສຳຫລວດເປັນຢ່າງດີ ຍົກເວັ້ນແຕ່ການໃສ່ມອງໃນບໍລິເວນນ້ຳຕື້ນ. ຜົນຂອງສາເຫດທີ່ປາມັກຢູ່ໃນແຕ່ລະປ່ອນນັ້ນ ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ສຶກສາຕໍ່ໄປ. ເປັນໜ້າສຽດາຍ ໃນຂະນະທີ່ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ ຈາກການໃຊ້ເຄື່ອງຊ່ອງປາທີ່ຫລວງຫລາຍນັ້ນ ຊຶ່ງພັດບໍ່ບັນທຶກຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການມີໄຂ່(Maturity)ຂອງປາ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການສຳຫລວດໃນປີ 2003-04 ນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ຂໍ້ມູນຢ່າງຫລວງຫລາຍ ຊຶ່ງບໍ່ມີເຄື່ອງມື ແບບໃດສາມາດເຮັດໄດ້, ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ ວິທີການດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ປາ, ສາມາດໄປ ສຳຫລວດໄດ້ ແມ່ນແຕ່ໃນເຂດຫວງຫ້າມ ເຊັ່ນ ວັງສະຫງວນ

ປ່ອນທີ່ຫ້າມທຳການຫາປາ.

ຫລັງຈາກທີ່ຊື້ເຄື່ອງແລ້ວ ການນຳໃຊ້ແມ່ນມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ຖືກ, ທັງໄວ ແລະສະດວກດີໃນການນຳໃຊ້ ຍິ່ງໄປ ກ່ວານັ້ນ ຍັງສາມາດເຮັດລຳຄືນຫລາຍໆເທື່ອໄດ້ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ມັກວິຊາການປະມົງສາມາດເຮັດວຽກງານຕິດ ຕາມຍາວນານກ່ຽວກັບການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ການປ່ຽນແປງກຸ່ມປະຊາກອນປາ ທີ່ພົວພັນກັບການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະການພັດທະນາທີ່ກ່ຽວພັນກັບນ້ຳອື່ນໆ.

ຂະແໜງການປະມົງຂອງ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ (MRC) ຈະພົມເຜີຍແຜ່ຜົນຂອງການສຶກ ສານີ້ ໃນຊຸດບົດລາຍງານວິຊາການຂອງ MRC ໃນອານາຄົດອັນໃກ້ນີ້.

ນັກວິຊາການ ພວມການກວດກາເຢັ່ງຮູບຈາກເຄື່ອງຊ່ອງປາ ທີ່ກຳລັງນຳໃຊ້ໃນການສຳຫລວດປາ ໃນວັງນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ

ຕິດເຄື່ອງໝາຍໃສ່ປາ (Giant Fishes) ກ່ອນປ່ອຍຄືນສູ່ທຳມະຊາດ ໃນກຳປູເຈຍ.

ໂດຍ: Kent G. Hortle, Lieng Sopha, Em Samy and Zeb Hogan

ຫົວໜ້າກົມປະມົງ ທ່ານ Nao Thuok ພ້ອມນັກວິຊາການກຳລັງປ່ອຍປາທີ່ຕິດເຄື່ອງໝາຍແລ້ວຄືນສູ່ແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ

ເຈົ້າຂອງໂຕ່ງທີ່ແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບລາຍງານໃຫ້ກົມ
ປະມົງໃນການຈັບໄດ້ປາໃຫຍ່ 2 ຊະນິດຄື
ປາກະໂຫ ແລະ ປາບິກ ຊຶ່ງເປັນປາທີ່ຫາຍາກ,
ກົມປະມົງໄດ້ຊື້ເອົາ ແລ້ວຕິດເຄື່ອງໝາຍໃສ່
ແລະປ່ອຍຄືນສູ່ທຳມະຊາດ ເພື່ອຫວັງວ່າໃຫ້
ມັນອອກແມ່ແຜ່ລູກຕໍ່ໄປ.

ນັກວິຊາການປະມົງຂອງກຳປູເຈຍ ໄດ້ດຳເນີນ
ໂຄງການຕິດເຄື່ອງໝາຍໃສ່ປາມາແຕ່ປີ 2000

ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນປາກະໂຫ (*Catlocarpio
siamensis*) ແລະປາບິກ (*Pangasianodon
gigas*), ຊຶ່ງໄດ້ຮັບການສະນັບ ສະໜູນງົບ
ປະມານຈາກໂຄງການຄົ້ນຄ້ວາປານ້ຳຂອງ
ຂອງແຜນງານປະມົງ ຂອງ MRC ແລະ
MWBP (ໂຄງການ Mekong Wetland
Biodiversity) ແລະ ອົງການ National
Geographic Conservation Trust. ຈຸດປະສົງ
ຂອງໂຄງການໃນການຕິດເຄື່ອງໝາຍ ແລະປ່ອຍ

ປາເຫລົ່ານີ້ແມ່ນເພື່ອການສຶກສາສະພາບຂອງປາ
ໃນອານາຄົດ ແລະສຶກສາການຈະເລີນເຕີບໃຫຍ່
ຂອງມັນ ເມື່ອເວລາຈັບໄດ້ຄືນໃນຄາວໜ້າ.

ປາກະໂຫ ສາມາດໃຫຍ່ເກີນ 200 ກິໂລ.
ພາສາຂະແມ ເອີ້ນວ່າ Trey Hahao
(ຂະໜາດປາຮາມ) ແລະ Trey Kolreang ຫລື
Trey Kabala (ຂະໜາດໃຫຍ່). ປາບິກ ພາສາ
ຂະແມ ເອີ້ນວ່າ Trey reach ຊຶ່ງ ສາມາດໃຫຍ່
ກ່ວາ 300 ກິໂລ, ທັງສອງຊະນິດນີ້ເປັນປາກິນ
ພືດ ແລະໃຫຍ່ໄວ. ເມື່ອກ່ອນສາມາດຈັບໄດ້
ເລື້ອຍໆ ແຕ່ມາບັດນີ້ເປັນປາທີ່ຫາຍາກທີ່ສຸດ
ແລ້ວ ຍ້ອນຄວາມກົດດັນຈາກການປະມົງທີ່
ເຕີມຂຶ້ນ. Mattson *et al* (2002) ໄດ້ກວດ
ກາຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ຄືນກ່ຽວກັບປາດັ່ງກ່າວ. ປາບິກ
ທີ່ຈັບໄດ້ ໃນບໍ່ນາມານີ້ທີ່ພາກເໜືອ ຂອງ
ປະເທດໄທມີນ້ຳໜັກ 293 ກິໂລ ສະແດງວ່າ
ເລື້ອງທີ່ກ່າວລືກັນເຖິງຄວາມໃຫຍ່ຂອງປາບິກ
ນັ້ນແມ່ນມີ ຄວາມເປັນໄປໄດ້.

ເຄື່ອງມືການຫາປາທີ່ທັນສະໄໝ ເຊັ່ນມອງຈະ
ເຮັດໃຫ້ປາຕາຍງ່າຍຫລືບາດເຈັບຫລາຍສ່ວນ
ເຄື່ອງມືພື້ນ ເມືອງແມ່ນສາມາດເຮັດໃຫ້ປາມີ
ຊີວິດໄດ້ຍາວກ່ວາ ຊຶ່ງສາມາດຂາຍປາເປັນງ
ຫລື ສາມາດນຳໄປລ້ຽງຕໍ່ ໄດ້. ເຄື່ອງມືແບບ
ໃຫຍ່ ເຊັ່ນ: ໂຕ່ງ, ຕ້ອນ, ເຜືອກັດ ຊຶ່ງຈະນຳ
ທາງໃຫ້ປາເຂົ້າໄປຫາທີ່ກັກຂັງ. ປາກະໂຫ ແລະ
ປາບິກທີ່ຈັບໄດ້ ແຕ່ປີ 1999 ເປັນຕົ້ນມາແມ່ນ
ຈັບໄດ້ຈາກໂຕ່ງໃນແມ່ນ້ຳຕິງເລສາບ (ໂຕ່ງNo.1
- 4) (Table 1). ປາບິກຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ຈັບ
ໄດ້ຈາກອຸປະກອນດັ່ງກ່າວ ສ່ວນຫລາຍມັກ
ຈະຕາຍ ເນື່ອງຈາກມັນ ອ່ອນເພງຍ້ອນບາດ
ເຈັບ, ບາງໂຕກໍຈະຕາຍຫລັງຕິດເຄື່ອງໝາຍໃສ່
ແລະປ່ອຍບໍ່ພໍເທົ່າໃດຊົ່ວໂມງ. ສ່ວນປາ ກະໂຫ

ຈະມີຄວາມທົນທານກ່ວາ. ຕັ້ງແຕ່ທຳການປ່ອຍ
ໃນ ປີ 2000 ເປັນຕົ້ນມາ ຍັງບໍ່ມີການລາຍ
ງານວ່າ ສາມາດຈັບຄືນໄດ້ຈັກໂຕ, ອາດຈະ
ແມ່ນຊາວປະມົງບໍ່ຢາກລາຍງານໃນການຈັບ
ໄດ້ປາຊະນິດໃຫຍ່ ແລະຫາ ຍາກດັ່ງກ່າວ.
ປາເຫລົ່ານີ້ ເມື່ອຈັບໄດ້ຊາວປະມົງສ່ວນຫລາຍ
ບໍ່ຄ່ອຍຈະຢາກລາຍງານ. ມີພຽງໂຕ່ງທີ່ຢູ່ໃຫ້
ພະນົມເປັນ ຊຶ່ງກຳກັບໂດຍກົມປະມົງ ແລະ

ປາບິກມັກຈະບໍ່ລອດເມື່ອຖືກບາດເຈັບພາຍຫລັງການຈັບ

ໂຕ່ງທີ່ຢູ່ບໍລິເວນນັ້ນ ທີ່ລາຍງານລະອຽດ ແລະ ເປັນປະຈຳ ເພາະປັດຈຸບັນການໂຫລະຄົມນາ ຄົມສະດວກ ແລະວ່ອງໄວ ໂດຍການໃຊ້ໂຫລະ ຊັບມີຖື. ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຂໍ້ມູນດີ ຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າຫລາຍ.

ບ່ອນໄດ້ມາ	ປາບຶກ	ປາກະໂຫ
ໂຕ່ງ	37	46
Lots	5	5
ໜອງ	4	-
ລວມ	46	51

Table 1. ຈຳນວນປາທີ່ຈັບໄດ້ໃນກຳປູເຈຍ ແຕ່ປີ 1999 ຫາ 2005

ໃນມຸ່ງມານີ້ຢູ່ທີ່ Lot No 3 ໃນແມ່ນ້ຳ ຕິງເລສາບ ເຂດແຂວງພູສາດ ປະມານ 170 ກລມ ຈາກ ພະນົມເປັນ ຈັບປາກະ ໂຫໃຫຍ່

ໄດ້ຈຳ ນວນ 2 ຕົວ ທີ່ຍັງມີຄວາມແຂງແຮງ ສຸຂະພາບ ດີ, ໄດ້ຈາກເຄື່ອງມືຊື່ວ່າ Barrage ຊຶ່ງໃຊ້ເຜືອກ ກັດຍາວຫລາຍກິໂລແມັດເພື່ອປ້ອງ ປາເຂົ້າໄປຫາຄອກ. ຕົວທີ່ນຶ່ງ ໜັກ 70 ກິໂລ ຍາວ 142 ຊຕມ ແລະຕົວທີ່ສອງ ໜັກ 15 ກິໂລ ຍາວ 104 ຊຕມ. ເຈົ້າຂອງ Lot ໄດ້ລາຍ ງານໃຫ້ກົມ ປະ ມິງຊາບ. ຈາກນັ້ນ, ທ່ານ Nao Thuok ຫົວໜ້າກົມ ກໍ່ໄດ້ຊື້ນຳໃນການຕິດເຄື່ອງ ໝາຍ ແລະປ່ອຍຄົນສູ່ທ່າ ມະຊາດໃນວັນທີ່ 22 ກໍລະກົດ 2005. ຂ່າວການຈັບໄດ້ ແລະ ປ່ອຍ ປາຄົນດັ່ງກ່າວໄດ້ເອົາລົງໜັງສືພິມ ແລະກະຈາຍ ອອກສູ່ປະຊາຊົນ ແລະ ຂໍໃຫ້ຊ່ວຍກັນປົກປັກ ຮັກສາ ແລະ ລາຍງານເມື່ອຫາກຈັບປາດັ່ງກ່າວ ໄດ້ອີກ.

ປາກະໂຫ (Catlocarpio siamensis) ກຳປູເຈຍ ຈັດໃຫ້ເປັນປາປະຈຳຊາດຂອງເຂົາເຈົ້າ

ກ່ອນໜ້ານັ້ນ ປາກະໂຫ 2 ຕົວກໍ່ໄດ້ປ່ອຍຄືນໃນ
ວັນທີ່ 1 ກໍລະກົດ ໃນແມ່ນ້ຳຕິງເລສາບທີ່ພະນົມ
ເປັນ, ຊຶ່ງມີນ້ຳໜັກ 15 ກິໂລ ແລະ 14 ກິໂລ
ຕາມລຳດັບ. ປາດັ່ງກ່າວແມ່ນຈັບໄດ້ຈາກ ບິງ
Cheng Aik ຊຶ່ງເປັນບິງໃຫຍ່ຢູ່ທິດໃຕ້ຂອງ
ພະນົມເປັນ. ແລະປາອີກ 5 ຕົວທີ່ຈັບໄດ້ໃນ
ເວລາດຽວກັນນັ້ນ ແມ່ນເກັບຮັກສາ ໄວ້ເພື່ອ
ຄົ້ນຄວ້າໃນການທຳການປະສົມພັນໂດຍເຈົ້າ
ໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຊາວປະມົງທີ່ລ້ຽງປາຢູ່ລຽບຕາມແມ່ນ້ຳຕິງເລສາ
ບລາຍງານວ່າ ປາກະໂຫແມ່ນສາມາດລ້ຽງຮ່ວມ
ກັບປາໜັງ ອື່ນໆ (Pangasiidae) ໃນໜອງ
ແລະໃຫຍ່ໄວ. ລູກປາແມ່ນໄດ້ລວມມານຳລູກປາ
ອື່ນໆທີ່ຊື່ມາຈາກຊາວປະມົງ ລຽບຕາມແມ່ນ້ຳ
ຂອງເປັນເວລາຫລາຍປີຜ່ານມາແລ້ວ. ຄາດວ່າ
ບ່ອນປະສົມພັນຂອງມັນຈະຢູ່ຕາມແມ່ ນ້ຳຂອງ
ແລະ ສາຂາໃຫຍ່ໆ ທາງພາກເໜືອກຳປູເຈຍ.
ໃນວັນທີ່ 15 ມິຖຸນາ 2005 ຜ່ານມາພະນະ
ທ່ານ ດຣ. Chan Sarun ລັດຖະມົນຕີ
ວ່າການກະຊວງກະສິ ກຳ ປ່າໄມ້ ແລະປະມົງ
(ກຳປູເຈຍ) ພ້ອມດ້ວຍ ທ່ານ Claude Martin
ຫົວໜ້າອົງການ WWF ໄດ້ ທຳການປ່ອຍປາ
ກະໂຫ ຈຳນວນ 4 ຕົວ ຊຶ່ງມີນ້ຳໜັກຕົວລະ
ປະມານ 40-50 ກິໂລ ລົງທີ່ແມ່ນ້ຳຕິງເລສາບ
ໃກ້ພະນົມເປັນ.

ປາທັງ 2 ຊະນິດນີ້ (ປະກະໂຫ ແລະ ປາບິກ)
ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງພາຍໃຕ້ກົດໝາຍປະມົງ
ມາດຕາ 18 ໃນກຳປູເຈຍ ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 1987
ເປັນຕົ້ນມາ. ປາບິກແມ່ນໄດ້ເຂົ້າຢູ່ໃນບັນຊີສັດ
ຫາຍາກຂອງ ອົງການ IUCN ແລ້ວໝາຍວ່າ
ມັນມີກົດໝາຍສາກົນຄຸ້ມຄອງແລ້ວ, ແຕ່ສ່ວນ

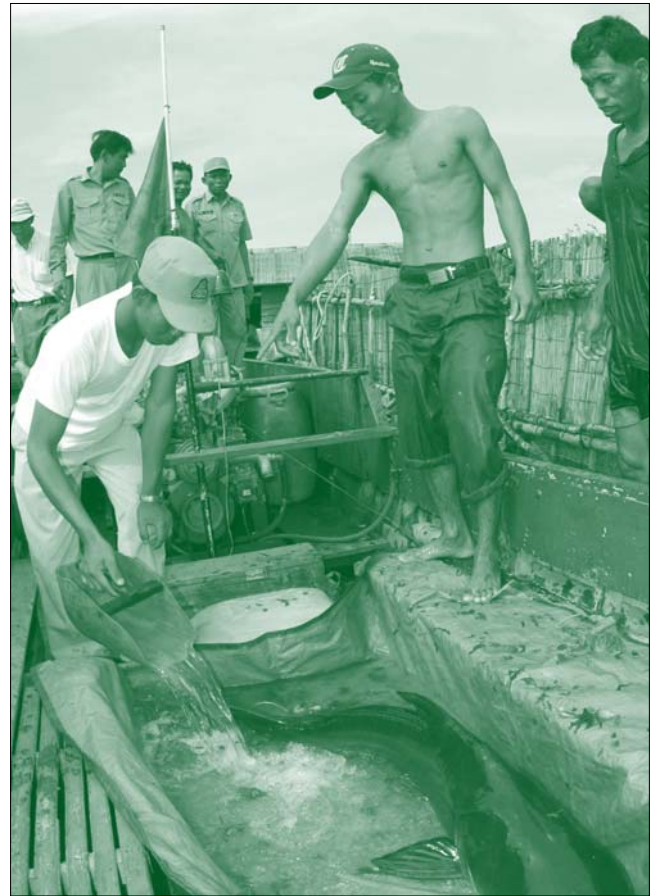
ປາກະໂຫ ຍັງບໍ່ທັນມີ. ການຄຸ້ມຄອງ ພາຍໃນ
ກຳປູເຈຍ (ປາກະໂຫ) ອີກທາງໜຶ່ງແມ່ນໄດ້ຮັບ
ການຄຸ້ມຄອງຈາກການຍົກຂັ້ນໃຫ້ເປັນປາຈຳຊາດ
ພາຍໃຕ້ດຳລັດຂອງພະມະຫາກະສັດ ໃນວັນທີ່
21 ມີນາ 2005. ເຫັນວ່າມີຄວາມເໝາະສົມ
ເພາະປາ ກະໂຫແມ່ນເປັນທີ່ຮູ້ຈັກ ແລະ ແຕ່
ຫລາຍໃນກຳປູເຈຍ ທັງແກະສະລັກໄວ້ທີ່ຜາ
ພະນັງ ຂອງຜາສາດບາຍອນໃນ ບໍລິເວນ
ອັງກວັດທີ່ສູງມຽບ. ປາກະໂຫ ສາມາດນຳ
ໄປປຸງແຕ່ງອາຫານໄດ້ຫລາຍໆປະເພດ ແລະ
ເກັດຂອງ ມັນຍັງນຳໄປປະກອບເຮັດ ອຸປະກອນ
ຫລິ້ນກິລາຊະນິດໜຶ່ງ ຄ້າຍດອກປັກໄກ່
(Shuttlecock) ທີ່ແຕ່ຫລາຍ ໃນກຳປູເຈຍ
ພາສາຂະແມເອີ້ນວ່າ Seay Toat ນອກນັ້ນ
ຍັງນຳໄປປະກອບເຄື່ອງຫັດຖະກຳຕ່າງໆ
ອີກດ້ວຍ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນເປັນການຍາກ
ໃນການປະຕິບັດໃນພາກສະໜາມ ບໍ່ຄ່ອຍຈະໄດ້
ຜົນເທົ່າທີ່ຄວນ ໂດຍ ສະເພາະເມື່ອປາຖືກມອງ
ສ່ວນຫລາຍມັກຈະຕາຍໄວ ແລະຊາວປະມົງ
ສ່ວນຫລາຍແມ່ນພວກທຸກຍາກ ສະນັ້ນ ເມື່ອຈັບ
ປາດັ່ງກ່າວໄດ້ ແມ່ນເປັນລາຍຮັບກ້ອນ ໃຫຍ່
ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຈຶ່ງເປັນການຍາກທີ່ເຂົາເຈົ້າຈະ
ລາຍງານໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຊາບໃນເວລາທີ່ຄວນ,
ຜ່ານມາ MRC ອຸດໜູນເງິນໃຫ້ກົມປະມົງ
ເພື່ອຊື້ປາທີ່ຊາວ ປະມົງຈັບໄດ້ເພື່ອປ່ອຍຄືນ
ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຊາວປະມົງມີການຮ່ວມມືໃນການລາຍ
ງານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ກໍ່ຍັງ ມີຊາວປະມົງຈຳ
ນວນໜຶ່ງທີ່ເຕັມໃຈຮ່ວມມື ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງ
ໃຫ້ຊື້ ເພື່ອຕອບຮັບກັບ ດຳລັດກ່ຽວກັບ ຊະ
ນິດປາ ປະຈຳຊາດ (ປາກະໂຫ) ເຊັ່ນ ເຈົ້າຂອງ
Lot No 3 ເປັນຕົວຢ່າງ.

ມາດຕະການໃນການປົກປັກສາດ້ານອື່ນໆ

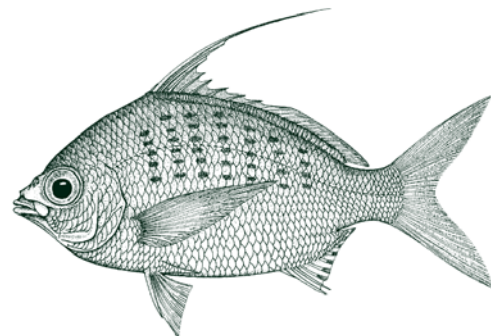
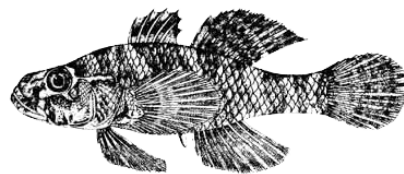
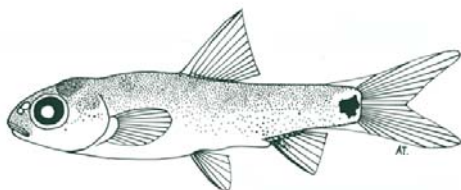
ເນື່ອງຈາກປາທັງສອງຊະນິດນີ້ ເປັນມາທີ່ ທຳການເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະມັກເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າ ໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາໃນເຂດພາກເໜືອຂອງກຳປູເຈຍ ຊຶ່ງເປັນ ບ່ອນທີ່ມີການປົກປັກຮັກສາປາຂ່າ ສະນັ້ນ ກົມປະມົງຈຶ່ງໄດ້ປະກາດຫ້າມການໃສ່ມອງທີ່ມີ ຕາໃຫຍ່ໃນບໍລິເວນດັ່ງກ່າວ. ມາດຕະການນີ້ຈະ ຊ່ວຍ ໃຫ້ເປັນການປົກປ້ອງປາຊະນິດໃຫຍ່ໆ ໄປພ້ອມໆກັນ ຫາກປະຕິບັດຢ່າງເຂັ້ມຫງວດ. ອີກປະການນຶ່ງ ແມ່ນ ການພະຍາຍາມປະສົມ ພັນທຽມ ແລ້ວປ່ອຍລົງສູ່ທຳມະຊາດແຕ່ແຜນ ການນີ້ຍັງບໍ່ທັນມີທຶນ. ໃນປະເທດໄທປາທັງ ສອງຊະນິດນີ້ແມ່ນໄດ້ມີການລ້ຽງໃນໜອງແລ້ວ.

ເອກະສານອ້າງອີງ:

Mattson, N.S, Bouakhamvongsa, K, Sukumasavin, N,Ngyen, T, and Ouk V. (2000) Mekong giant fish species: ontheir management and biology, MRC Technical Paper No.3 29 pp, Mekong River Commission, Phnom Penh, Cambodia.

ປາປົກທີ່ກຽມປ່ອຍຄືນສູ່ທຳມະຊາດ, ກຳປູເຈຍ

ໂຄງການໃໝ່ ກ່ຽວກັບການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ໄດ້ເລີ່ມປະຕິບັດແລ້ວ.

ໂດຍທີ່ຄາດວ່າ ໃນອີກສັດຕະວັດຕໍ່ໄປທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສັດນ້ຳ ແລະ ສັດບົກອາດສູນເສງໄປຫລາຍກ່ວາເຄິ່ງໃນອະນຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ, ດັ່ງນັ້ນ 6 ປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຈຶ່ງໄດ້ຮ່ວມມືກັນ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ລິເລີ່ມໂດຍ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ADB ຮ່ວມກັບອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນໆ ໃນນັ້ນມີ ອົງການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນນີ້ ແມ່ນຈະເລີ່ມຈາກສັດບົກ ແລ້ວຈະຂະຫຍາຍລົງສູ່ແມ່ນ້ຳຕໍ່ໄປ.

ໃນຈຳນວນ 5 ປ່ອນຂອງໂຄງການ, ມີ 4 ປ່ອນທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນນັ້ນ 1 ປ່ອນແມ່ນຢູ່ເຂດ ເໜືອໃນປະເທດຈີນ ແລະ ອີກ 3 ປ່ອນແມ່ນຢູ່ໃນອ່າງໂຕ່ງພາຍໃນ ກຳປູເຈຍ, ລາວ ແລະ ຫວຽດນາມ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວແມ່ນຈະເລີ່ມປະຕິບັດໃນຕົ້ນປີ 2006 ນີ້. ADB ກ່າວວ່າ ແຜນການ 10 ປີແມ່ນຈະສ້າງເຂດອະນຸລັກໃຫ້ກາຍເປັນ “Biodiversity Conservation Corridors” ໃນອະນຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ (GMS) ເພື່ອປັບປຸງບັນຫາສັງຄົມທີ່ກ່ຽວກັບນ້ຳເຊັ່ນ ນ້ຳອຸປະໂພກ-ບໍລິໂພກ ແລະ ການປ້ອງກັນນ້ຳຖ້ວມ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວຍັງຈະຊອກຫາຊ່ອງທາງຊຸກຍູ້ໃນການນຳໃຊ້ແຫລ່ງຊັບພະຍາ

ກອນທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ, ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນກວມເອົາການປະມົງ.

ໃນປະເທດຈີນ, ສະຖານທີ່ໂຄງການແມ່ນຢູ່ໃນເຂດອະນຸລັກ ສິບສອງປັນນາ ກວມເອົາເຂດປ່າໄມ້ພາກເໜືອ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ເລາະລົງໃຕ້ຫາເຂດພາກໃຕ້ ແຂວງຍູນນານລົງມາຫາ

ຊາຍແດນຕິດກັບ ສປປລາວ. ໃນກຳປູເຈຍ ແມ່ນກວມເອົາບໍລິເວນເຂດຫວຽງຫ້າມລ່າສັດປ່າ ແລະ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດພູ Cardamom ແລະ ອ່າງໂຕ່ງຕົງເລສາບ. ໃນ ສປປລາວ ສະຖານທີ່ໂຄງການແມ່ນເລັ່ງໃສ່ເຂດອະນຸລັກ ອ່າງໂຕ່ງແມ່ນ້ຳ ເຊກອງ ແລະ ເຂຊຊາມ ຊຶ່ງ ຕໍ່ໃສ່ ເຂດຫວຽດນາມ ແລະ ກຳປູເຈຍ. ໃນ ຫວຽດນາມ ແມ່ນຢູ່ໃກ້ກັບລາວ ບໍລິເວນ ສາຍພູພຽງ Anamite ຊຶ່ງກວມເອົາເຂດຫົວ ແມ່ນ້ຳເຊກອງ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ປະເທດມຽນມາ ແລະ ຈີນ ຈະບໍ່ ເປັນສະມາຊິກຂອງອົງການ ແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນກໍຕາມແຕ່ສອງ ປະເທດນີ້ກໍ ຍັງເປັນຄູ່ເຈລະຈາ.

ໂຄງການຕົວແບບ ຈຳນວນ 5 ໃນ 9 ໂຄງການ ທີ່ກຳນົດໂດຍ ADB ແມ່ນຢູ່ໃນເຂດອະນຸລັກ ທີ່ເປັນບໍລິເວນ ສິດສູງ ທັງໝົດແມ່ນນອນຢູ່ໃນ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດຂອງ GMS ຊຶ່ງມີແຜນ ການສ້າງທຶນທາງເຂື່ອນຕໍ່ຈີນ ກັບມຽນມາ ແລະ ບັນດາປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ສ່ວນອີກ 4 ເຂດຈຸດສຸມພິເສດແມ່ນຢູ່ໃນອ່າງ ໂຕ່ງແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ ແລະສາຍພູ Anamite ແລະເຂດປ່າໄມ້ແຫ້ງແລ້ງ ຕາມຊາຍແດນ ກຳປູເຈຍ ລາວ ແລະ ຫວຽດນາມ.

ບາງສ່ວນຂອງໂຄງການພາຍໃຕ້ແຜນງານສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນໄດ້ລົງນາມໃນກອງປະຊຸມລັດຖະມົນຕີທີ່ກ່ຽວ ກັບສິ່ງແວດລ້ອມຂອງ GMS ທີ່ ນະຄອນຫຼງໄຮ ໃນເດືອນພຶດສະພາ ທີ່ຜ່ານມາ, ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອຍົກໃຫ້ ເຫັນບັນຫາຄວາມ ບອບບາງຂອງພູມິປະເທດ ທີ່ເກີດຈາກການພັດ ທະນາເສດຖະກິດ. ບັນດາຜູ້ນຳຂອງ GMS ທີ່ກອງປະຊຸມ ເມືອງຄຸນມິງ ໃນເດືອນກໍລະກົດ ໄດ້ສະແດງຄວາມຍິນດີກັບໂຄງການ ຊຶ່ງມີມູນ

ຄ່າ 10.9 ລ້ານໂດລາ ຊຶ່ງຈະປະຕິບັດເປັນ ໄລຍະເວລາ 3 ປີ ຊຶ່ງຫລາຍກ່ວາ 70 % ແມ່ນ ແນໃສ່ຈຸດເບົ້າໝາຍ ພາຍໃນປະເທດສະມາຊິກ ຂອງ GMS. ໃນຖະແຫລງການຮ່ວມຂອງ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ 6 ປະເທດ ກ່າວວ່າໂຄງການ ດັ່ງກ່າວ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງ ຊີວະນາໆ ພັນສັດບົກ ແລະເຂດປ້ອງກັນ ໃນເຂດເສດ ຖະກິດ ພິເສດຕໍ່ການພັດທະນາ.

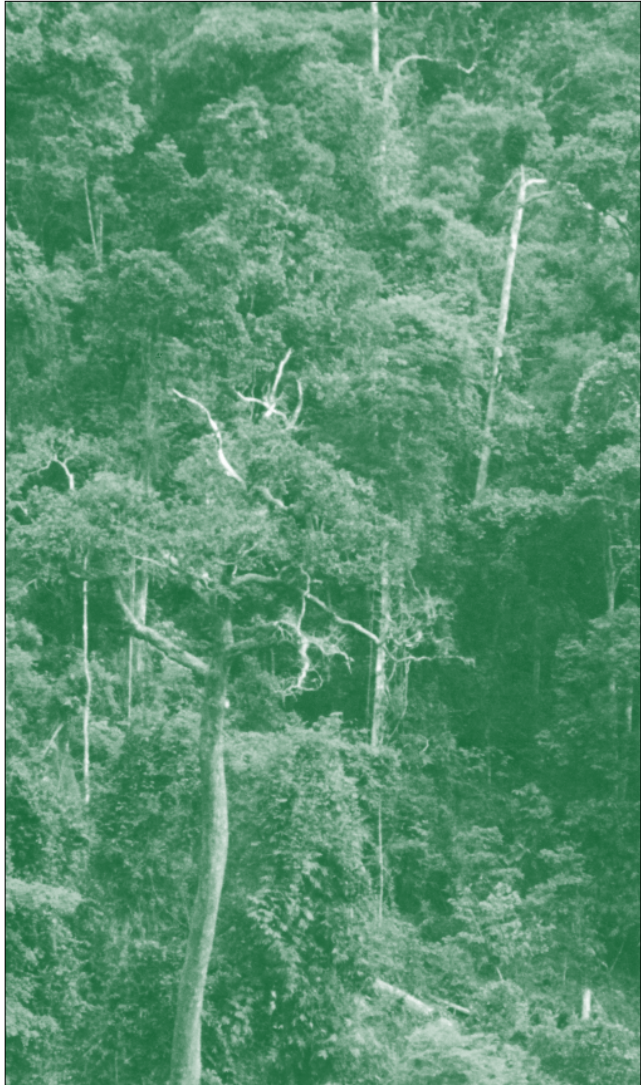
ດັ່ງທີ່ໂຄງການເປັນສ່ວນນຶ່ງຂອງໂຄງການໃຫຍ່, ADB ຈະຈັດຕັ້ງສູນປະຕິບັດການສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ ບາງກອກ ຮ່ວມກັບ WWF, SIDA ແລະ IUCN ໃນເບື້ອງຕົ້ນຈະປະກອບພະນັກງານ ຊ່ຽວຊານຈຳນວນນ້ອຍນຶ່ງ ຕໍ່ມາຈຶ່ງຈະປະກອບ ພະນັກງານຈາກປະເທດສະມາຊິກ GMS ເຂົ້າອີກ. ADB ກ່າວວ່າ ມັນເປັນແຜນການ ອຸປະຖຳຮ່ວມກັນ ຕໍ່ຊະນິດພັນ Flagship (ເປັນຊະນິດພັນທີ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ) ທີ່ຢູ່ໃນເຂດ ອະນຸລັກພິເສດ, ໂດຍ ສະເພາະຢູ່ໃນ ສປປລາວ ແລະ ຫວຽດນາມ ບ່ອນທີ່ກຳລັງມີການສ້າງ ເຂື່ອນໄຟຟ້າ ຫລືມີແຜນ ຈະສ້າງ. ອົງຕາມ ຮອງປະທານ ADB ທ່ານ Jin Luqun ພາກສ່ວນເອກະຊົນໄດ້ປະກອບສ່ວນມາແລ້ວ ເປັນເງິນ 32 ລ້ານໂດລາ ເພື່ອຕິດຕາມປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງເຂດອ່າງໂຕ່ງໃນ ສປປ ລາວ.

ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ແນວພັນສັດນ້ຳ

ເຖິງແມ່ນວ່າໂຄງການດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ກວມເອົາສັດ ນ້ຳເຂົ້າດ້ວຍກໍຕາມ, ແຕ່ຍັງກວມເອົາສັດເຄິ່ງ ບົກ-ເຄິ່ງນ້ຳ ຈຳນວນນຶ່ງຢູ່. ໃນແຜນຍຸດທະສາດ ແລະການວິໄຈເຕັກນິກ ໃນເດືອນ ພຶດສະພາ ຜ່ານມາ ADB ກ່າວວ່າໃນເຂດພິເສດ ດັ່ງກ່າວ ຍັງມີ ແຂ້ສະຍາມ, ເຕົ່າອິນໂດຈິນ, ເຕົ່າສາມ

ແຊກຂອງຈີນ ແລະນາກດັງຂົນ ອາໄສຢູ່ຊຶ່ງ
ເປັນສັດຫາຍາກ ແລະໃກ້ສູນພັນຂອງໂລກ.
ແຕ່ເມື່ອເວົ້າເຖິງຊະນິດພັນທີ່ຫາຍາກ ແລະ
ໃກ້ສູນພັນແລ້ວ ປາຂ່າ ແລະ ປາບຶກ ກໍ່ແມ່ນ
ນຶ່ງໃນຈຳນວນນັ້ນ ແຕ່ຊັບພື້ນທີ່ເອົາເຂົ້າໃນ
ໂຄງການ.

ໃນບົດລາຍງານຂອງ ADB ຍັງກ່າວເຖິງ ດ້ານ
ການປະມົງວ່າແມ່ນເປັນນຶ່ງທີ່ຂໍກະແຈໃນບັນດາ
ຂະແໜງການ ອຸດສາຫະກຳ (ພະລັງງານ,
ກະສິກຳ, ທ່ອງທ່ຽວ ແລະຂົນສົ່ງ) ໃນພາກພື້ນ
ແລະເຕືອນວ່າ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ
ພິເສດຂອງ GMS ອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ອ່າງ
ໂຕ່ງແມ່ນ້ຳຂອງ. “ການປົກປັກຮັກສາຂະບວນ
ການທາງດ້ານອຸທິກກະສາດ ແມ່ນມີຄວາມ
ຈຳເປັນ ເພື່ອບຳລຸງຮັກສາລະບົບນິເວດ ໂດຍ
ລວມ ແລະການ ເຄື່ອນໄຫວຂອງອະນຸພາກ
ພື້ນນີ້ ຊຶ່ງກະທົບເຖິງປະຊາຊົນຈຳນວນຫລາຍ
ທີ່ເພິ່ງພາອາໄສຊັບພະກອນທຳມະ ຊາດຢູ່
ຕາມສາຍແມ່ນ້ຳຕ່າງໆ ແລະ ADB ສັງເກດ
ເຫັນວ່າ ມີສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມຂະນາດໃຫຍ່
ສູນພັນໄປ, ຍ້ອນການຄ້າຂາຍສັດປ່າຊຶ່ງລວມ
ທັງປາ, ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມຂະໜາດນ້ອຍ,
ສັດເລືອຄານ ແລະ ພືດພັນໄມ້ທີ່ແມ່ນເຕັມຂຶ້ນ.
ໃນບົດລາຍງານຍັງເຕືອນວ່າ ຖ້າຫາກບໍ່ມີການ
ປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງມັນ
ຈຳນວນສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປົກ ທີ່ຍັງເຫລືອຢູ່ໃນ
ພາກພື້ນນີ້ອາດຈະສູນຫາຍໄປຫລາຍກ່ວາເຄິ່ງໃນ
ສັດຕະວັດໜ້າ. ຄວາມສ່ຽງ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນ
ມາຈາກການຊຸດຄົ້ນ ແລະນ້ຳໃຊ້ແຫລ່ງຊັບ
ພະຍາກອນຫລາຍເກີນຄວນ ແລະການສູນເສຍ
ທີ່ຢູ່ອາໄສ ອັນເນື່ອງມາຈາກຄວາມຍາກຈົນ,
ການສ້າງເສັ້ນທາງໃໝ່ ແລະກິດຈະກຳຕ່າງໆ
ເຊັ່ນການກໍ່ສ້າງ ເຂື່ອນ. “ເຂື່ອນ ແມ່ນກະທົບ

ໂດຍກົງຕໍ່ບັນດາສັດນ້ຳ ດ້ວຍການຂັດຂວາງ
ທາງໄຫລຂອງນ້ຳ ແລະຕັດເສັ້ນ ທາງການ
ເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາເພື່ອໄປປະສົມພັນ (ວາງໄຂ່).

ຢູ່ໃນ 5 ເຂດໂຄງການພິເສດ ແລະໂຄງການ
ແບບຢ່າງ, ADB ພົບວ່າມີ 19 ເຂື່ອນໄດ້
ສະເໜີແຜນກໍ່ສ້າງ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເໜືອ
ໃນປະເທດຈີນ. ໃນເຂດຊາຍແດນລະຫວ່າງ
ສປປ ລາວ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ ມີ 13
ເຂື່ອນທີ່ກຳລັງກໍ່ສ້າງ, ມີແຜນສະເໜີສ້າງ ແລະ
ບາງບ່ອນສຳເລັດແລ້ວ. ຫ່າງຈາກເຂດພິເສດ
ດັ່ງກ່າວ ປະມານ 10 ກິໂລແມັດ ກໍ່ມີແຜນ
ສ້າງອີກ 5 ເຂື່ອນ. ແຕ່ທັງໝົດນັ້ນ ກໍ່ບໍ່ແມ່ນ

ຈະສ້າງໄດ້ ໝົດທຸກບ່ອນ. ເພາະກ່ອນໜ້າ
ຈະສ້າງໄດ້ ຕ້ອງເກັບກຳຂໍ້ມູນລະອຽດກ່ຽວກັບ
ການໄຫລຂອງນ້ຳ, ການຕົກ ຕະກອນ ແລະ
ນິເວດໃນບໍລິເວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເສຍກ່ອນ. ມີ 5
ໂຄງການຢູ່ທີ່ເຂດພູພຽງ Anamite ເຂດຕໍ່ຂອງ
ກຳປູເຈຍ ແລະຫວຽດນາມ, ໃນນັ້ນ 2 ໂຄງການ
ຢູ່ພາຍໃນ 10 ກລມ. ແລະ ອີກ 3 ໂຄງການ
ແມ່ນຢູ່ບໍລິເວນພູ Cardamom (ພູໝາກແໜ່ງ).
ອີກ 5 ໂຄງການແມ່ນມີແຜນສະເໜີສ້າງຢູ່ເຂດ
ປ່າແຫ້ງແລ້ງ ທິດຕາເວັນອອກເຂດຕໍ່ລະຫ່ວາງ
ຫວຽດນາມ ແລະ ກຳປູເຈຍ ແລະພາຍໃນລັດ
ສະມີ 10 ກລມ. ຍັງມີອີກ 6 ໂຄງການ.
ໃນທາງທິດເໜືອຂອງເຂດ Anamite ບໍລິເວນ
ເປັນຊາຍແດນລາວ-ຫວຽດ ມີ 8 ໂຄງການທີ່
ກຳລັງສະເໜີ ໃນນັ້ນ 2 ໂຄງການນອນຢູ່ໃນລັດ
ສະມີ 10 ກລມ.

ໃນເຂດພິເສດອ່າງໂຕ່ງແມ່ນ້ຳຕິງເລສາບແມ່ນບໍ່
ມີແຜນການສ້າງເຂື່ອນໃດໆ. ADB ເຕືອນ
ວ່າການສ້າງເຂື່ອນຢູ່ໃສ່ກໍ່ຕາມໃນອ່າງແມ່ນ້ຳ
ຂອງ ແມ່ນອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ລະບົບອຸທົກ
ກະສາດຂອງທະເລສາບໃຫຍ່. ການເປີດພື້ນທີ່
ທີ່ອາໄສຂອງສັດປ່າ ແລະເຂດຄຸ້ມຄອງເພື່ອທຳ
ການກະສິກຳ ຊຶ່ງເປັນບັນຫາເລື້ອງການອະນຸລັກ,
ການໃຊ້ປຸງຍົທະຍາສາດ ຊຶ່ງໄຫລລົງໃສ່ແຫລ່ງ
ນ້ຳແມ່ນມີຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງຕໍ່ສັດນ້ຳ
ແລະປະຊາ ຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ຕົ້ນໄມ້ຖືກຕັດເພື່ອ
ນຳໄປເຮັດເຄື່ອງມືຫາປາ ເຊັ່ນ ເຮັດເຜືອກ ເຮັດ
ຕ້ອນ ແລະອື່ນໆ.
ຄວາມກົດດັນຕໍ່ການຫາປາສູງຂຶ້ນ ອັນເນື່ອງມາ
ຈາກຄວາມໜາແໜ້ນຂອງປະຊາຊົນ ການຫາ
ປາແບບຜິດລະບຽບ ການຫລຸດລົງຂອງແນວພັນ
ມັນບໍ່ພຽງແຕ່ກະທົບຕໍ່ດ້ານການຜະລິດເທົ່ານັ້ນ

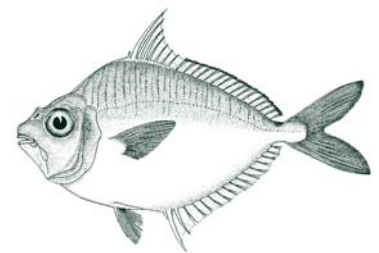
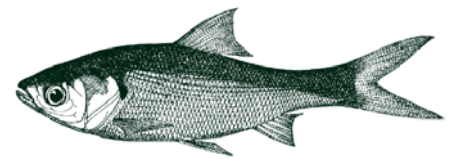
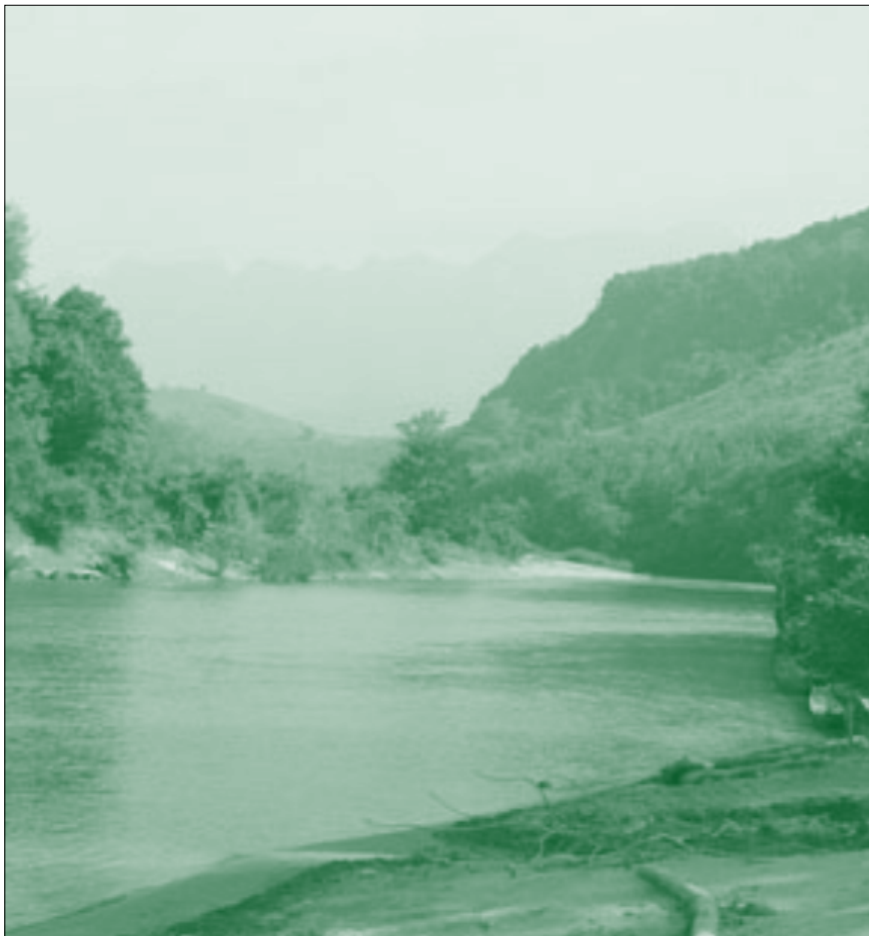

ມັນຍັງກະທົບໄປທົ່ວທັງໂຄງສ້າງດ້ານອາຫານ
ແລະລະບົບນິເວດ.

ໂຄງການດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ຮ່ວມກັນອອກແບບ
ແລະສ້າງຂຶ້ນໂດຍການຮ່ວມມືຂອງ ADB,
UNEF, IUCN ແລະ WWF ຊຶ່ງລັດຖະບານຍີ່
ປຸ່ນເປັນຜູ້ໃຫ້ທຶນ ຈຳນວນ 4 ແສນໂດລາ. ອົງ
ການແມ່ນຈຳຂອງສາກົນ ເປັນ ຫຸ້ນສ່ວນຮ່ວມມື
ແລະໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມລັດຖະມົນຕີສິ່ງ
ແວດລ້ອມທີ່ ຊຽງໄຮ, ຫຸ້ນສ່ວນອື່ນໆມີ ອົງການ
ຊີວິດນິກສາກົນ, Cat Action Treasury,

ສະພາວິທະຍາສາດຂອງຈີນ, ອົງການອະນຸລັກ
ສາກົນ, ອົງການສາກົນເພື່ອພັນສັດ ແລະພືດ,
ອົງການອະນຸລັກທຳມະຊາດ, ເຄື່ອຂ່າຍການອະ
ນຸລັກຊ້າງປ່າຕາເວັນຕົກ, Wildaid, ສະມາຄົມ
ອະນຸລັກສັດປ່າ ແລະ ສ່ວນປ່າເຂດຮ້ອນສິບ
ສອງປັນນາ.

*“ຖ້າທ່ານສົນໃຈລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ ກະລຸນາເຂົ້າໄປ
ເບິ່ງທີ່ ເວບໄຊ [www.adb.org/projects/gms
-biodiversity](http://www.adb.org/projects/gms-biodiversity)*

ບຸນມະໂຫລານ ການປະມິງ ໃນອ່າງ ແມ່ນ້ຳສົງຄຣາມລາຊະອານາຈັກໄທ

ໂດຍ Peter Starr –ແລະ ຊຸຊາດ ອີ້ງທຳຈິດ

ຂະບວນແຫ່ຮູບຈຳລອງປາ ກຳລັງຈະຜ່ານເຂົ້າຕົວເມືອງ ນະຄອນພະນົມ

*ຂະບວນແຫ່ຮູບຈຳລອງປາຂະໜາດໃຫຍ່ ເຕັມ
ທ້ອງຖະນົນ ທີ່ນະຄອນພະນົມ ພາກຕາເວັນ
ອອກສ່ຽງເໜືອ ຂອງລາຊະອານາຈັກໄທ.*

ຕາມປົກກະຕິ ແຕ່ລະປີຈະມີນ້ຳຖ້ວມສູງສຸດໃນ
ຊ່ວງເດືອນກັນຍາ, ເດືອນຕຸລາ ເປັນເດືອນທີ່
ຜູ້ຄົນທີ່ອາໄສຢູ່ ລຽບຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ

ສາຂາໄດ້ຈັດກິດຈະກຳທາງດ້ານສັງຄົມຫລາຍ
ຢ່າງເຊັ່ນ ບຸນຊ່ວງເຮືອ, ການ ຫລິ້ນວ່າວຊື່ງ
ຄົນນິຍົມຫລິ້ນໃນຊ່ວງເວລານີ້ ອາກາດເລັ້ມ
ເຢັນລົງ ແລະເປັນລະດູທີ່ເລັ້ມຈັດພິທີແຕ່ງງານ.
ໂດຍສະເພາະປີນີ້ ແມ່ນເປັນເດືອນແຫ່ງການ
ທຳບຸນ ຊື່ງມີບຸນ Ramadan ແລະບຸນທາງສາດ
ສະນາພຸດມາ ບັນຈົບຄົບກັນຫລາຍໆງານໃນ

ທີ່ວ່າແມ່ນຳຂອງໃນຊ່ວງເດືອນຕຸລານີ້. ແຕ່ນຶ່ງໃນນັ້ນ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນພິເສດໃນພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດໄທ - ຊຶ່ງເປັນ ງານບຸນປະຈຳປີໃນແມ່ນຳສົງຄຣາມ ຊຶ່ງໄດ້ຈັດ ທຸກໆປີເລີ້ມແຕ່ປີ 2000 ເປັນຕົ້ນມາທີ່ນະຄອນ ພະນົມ, ຈຳນວນຄົນມາຮ່ວມງານແມ່ນເຕີມຂຶ້ນ ທຸກປີ.

ໃນດ້ານການປະມົງແລ້ວ, ແມ່ນຳສົງຄຣາມເປັນ ແມ່ນຳທີ່ອຸດົມສົມບູນທີ່ສຸດໃນອ່າງແມ່ນຳຂອງໃນ ສ່ວນຂອງ ປະເທດໄທ (ສະເໜີຢູ່ Catch & Culture ສະບັບ Vol.10 No.2) ຊຶ່ງປະກອບ

ດ້ວຍເຂດປ່າໄມ້ຖ້ວມຄື ກັບເຂດແມ່ນຳຕົງເລ ໃນກຳປູເຈຍ ເປັນບ່ອນທີ່ເພາະສົມທີ່ທຳການສືບ ພັນຂອງປາຫລາຍໆຊະນິດ, ຊຶ່ງເປັນບ່ອນນຶ່ງ ທີ່ມີຄວາມບອບບາງທາງດ້ານລະບົບນິເວດຂອງ ແມ່ນຳ. ນັກຄົ້ນຄ້ວາທ້ອງຖິ່ນຄຳນວນວ່າອ່າງ ແມ່ນຳ ສົງຄຣາມຕອນໃຕ້ເປັນລະບົບນິເວດ ທີ່ສະລັບຊັບຊ້ອນ ປະກອບດ້ວຍຢ່າງນ້ອຍ 28 ລະບົບຢ່ອຍ(ສາຍຫ້ວຍ).

ຈາກການສຶກສາຂອງໂຄງການ “ໄທບ້ານ” ໄດ້ພົບວ່າ ມີພັນໄມ້ 208 ຊະນິດ ແລະປາ 124 ຊະນິດ ໃນນັ້ນ, ມີປາຕ່າງປະເທດ 9 ຊະນິດ. ໃນຈຳນວນປາພື້ນເມືອງ 115 ຊະນິດ ມີ 57 ຊະນິດທີ່ທຳການເຄື່ອນ ຍ້າຍມາຈາກແມ່ນຳຂອງ ເພື່ອການປະສົມພັນ. ນອກນັ້ນຍັງມີຈຳພວກ ຫອຍ 10 ຊະນິດ, ແມງໄມ້ 6 ຊະນິດ, ເຕົາ 5 ຊະນິດ, ກຸ້ງ 5 ຊະນິດ ແລະ ກະບູ 4 ຊະນິດ ທີ່ຊາວປະມົງຈັບໄດ້. ມີເຄື່ອງມືຫາປາ 79 ຊະນິດທີ່ ໃຊ້ຢູ່ໃນອ່າງເຂດນ້ຳຖ້ວມດັ່ງກ່າວມີ ທັງເຄື່ອງມືຂະໜາດນ້ອຍປະຖົມປະຖານ ແລະ ແບບທັນສະໄໝ ທີ່ເປັນ ລັກສະນະເປັນການຄ້າ.

ທ່ານ ວາລະພາ ນິນເຈດ ເປັນຄູບຳນານໃນ ເມືອງສຣີສົງຄຣາມ ນະຄອນພະນົມກ່າວວ່າ ທີ່ມາຂອງການ ຈັດງານດັ່ງກ່າວ ເນື່ອງຈາກ ພວກເຮົາຍາກສົ່ງເສີມໃນການອະນຸລັກພັນປາ ຊຶ່ງເປັນແຫລ່ງຜົນຜະລິດຫລັກໃນ ບໍລິເວນນີ້

ຊຶ່ງລວມເອົາບໍລິເວນກ້ວາງ ຂອງເຂດປ່າໄມ້ຖ້ວມ ບ່ອນທີ່ແມ່ນຳອູນມາຕໍ່ໃສ່ແມ່ນຳສົງຄຣາມ ກ່ອນ ໄຫລລົງສູ່ແມ່ນຳຂອງ.

ທ່ານ ວາລະພາ ແລະສະມາຊິກສະມາຄົມວັດ ທະນະທຳທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຈັດງານບຸນນີ້ເລີ້ມແຕ່ປີ 2000 ເປັນຕົ້ນມາ ແລະຈຳນວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແມ່ນເຕີມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ເຊັ່ນໃນມື້ທຳອິດຂອງການ ຈັດງານ 3 ວັນໃນປີນີ້ ແມ່ນມີ ການຖ່າຍທອດ ທາງໂທລະພາບ ແລະມີການລະຫລັ້ນຫລາຍຢ່າງປະກອບດ້ວຍ ການແຂ່ງຂັນຊີກມວຍລະ ຫວ່າງໄທ-ຟີລິບປິນ. ພະນະທ່ານ ພິນເອກ ຊະວະລິດ ຢິງໄຈຍຸດ ອະດີດນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ຊຶ່ງມາຈາກ ພາກ ອິສານ ເປັນປະທ່ານໃນການແຂ່ງຂັນກິລາ ຕ່າງໆໃນຕອນປ່າຍຂອງວັນສຸກ ແລະຕາມດ້ວຍ ການສະແດງ ມະຫໍລະສົບຕ່າງໆ ໃນຕອນ ກາງຄືນ.

ກິດຈະກຳສະແດງທີ່ກ່າວມານັ້ນ ແມ່ນເປັນອັນດັບສອງ ຈຸດເດັ່ນຂອງງານແມ່ນມີຕໍ່ມາຄືວັນເສົາ ຊຶ່ງເປັນມື້ຂະບວນແຫ່ອັນຍິ່ງໃຫຍ່ເຕັມທ້ອງ ຖະນົນໃນຕົວເມືອງນະຄອນພະນົມ ຊຶ່ງມີທັງຍິງ ຊາຍ ແລະເດັກນັບເປັນພັນໆ ຄົນເຂົ້າຮ່ວມ, ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຂະບວນລົດດົນຕີພື້ນເມືອງແລະ ຮູບຈຳລອງປາທີ່ວາດແຕ້ມດ້ວຍສີມືອັນປາ ມີດ ມີຈຳນວນ 12 ຂະບວນຊຶ່ງມີຮູບຈຳລອງທັງ ປາເກັດ ແລະປາໜັງທີ່ເປັນປານ້ຳຂອງ ແລະ ໃຊ້ເວລາ ປະມານ 2 ຊົ່ວໂມງຂະບວນແຫ່ຈຶ່ງ ຜ່ານພື້ນໄປຢ່າງສວຍງາມ. ຮູບຈຳລອງທຸກຕົວ ຄື ຫາງ ເງິບ ແລະ ຕາ ແມ່ນສາມາດເຄື່ອນ ໄຫວໄດ້ ແລະມີຂະໜາດຍາວເຖິງ 8 ແມັດ ຊຶ່ງໃຊ້ເພື່ອງເຂົ້າໃນການສ້າງ ແລ້ວແຕ່ງ ແຕ້ມ ດ້ວຍຫລາຍຫລາກສີຢ່າງງົດງາມ ຊຶ່ງລຽນແບບ ມາຈາກການເຮັດນົກດ້ວຍກໍເພື່ອງຈາກແຫລ່ງໃດ ນຶ່ງໃນ ປະເທດໄທ.

ທ່ານ ວາລະພາ ກ່າວວ່າ ປີນີ້ແມ່ນພິເສດ ເພາະຜ່ານມາການຈັດງານແມ່ນການປະກອບ ສ່ວນຂອງອົງກອນ ທ້ອງຖິ່ນເທົ່ານັ້ນ ແລະ ຄົນເຂົ້າ ຮ່ວມກໍ່ບໍ່ຫລາຍ ແລະຮູບຈຳລອງ ປາກໍ່ຍັງບໍ່ທັນ ໄດ້ມີຊຳ ປີນີ້ແມ່ນມີຫລາຍບໍລິ ສັດເຂົ້າມາອຸ ປະຖຳໃນການຖ່າຍທອດທາງ ໄທລະພາບ ແລະ ມີການໂຄສະນາ ເຊັ່ນເຄື່ອງ ດື່ມກະທົງແດງ ເຫລົ້າແບຣນດີ ແລະເຄື່ອງດື່ມ ຊູກຳລັງ ນັກກິລາ ເປັນຕົ້ນ ແລະຈຳນວນຄົນ ເຂົ້າຮ່ວມກໍ່ຫລາຍຂຶ້ນ. ພ້ອມດຽວກັນ ຍັງໄດ້ ຮັບການອຸປະຖຳຈາກນັກ ການເມືອງ ແລະ ການຮ່ວມມືສະໜັບສະໜູນ ຈາກອົງການ IUNC, MWBCP, MRC ແລະ UNDP ທັງເຂົ້າຮ່ວມ ກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວອີກດ້ວຍ.

ຮູບປາຕອງຈຳລອງທີ່ມີຄວາມໂດດເດັ່ນທີ່ສຸດ ທີ່ກຳລັງຈະລອຍໄປຕາມທ້ອງຖະນົນ ຕາມຂະບວນ

“A Human fishway” - ເປັນວິທີການນຶ່ງທີ່ງ່າຍດາຍ ທີ່ສາມາດແກ້ ໄຂບັນຫາທີ່ສະລັບຊັບຊ້ອນ ໃນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ

(ຄວາມໝາຍຂອງ “Human fishway” ແມ່ນມະນຸດເປັນຜູ້ເຮັດການເຄື່ອນຍ້າຍປາຜ່ານຈາກ
ກ້ອງເຂື່ອນໄປສູ່ ໜ້າເຂື່ອນ/ອ່າງເກັບນ້ຳ)

ຮູບປາຕອງຈຳລອງທີ່ມີຄວາມໂດດເດັ່ນທີ່ສຸດ ທີ່ກຳລັງຈະລອຍໄປຕາມທ້ອງຖະນົນ ຕາມຂະບວນ

*Human Fishway ສາມາດໃຊ້ໄດ້ກັບ
ທາງດ້ານວິທະຍາສາດ ແລະ ທາງດ້ານ
ເສດຖະກິດ*

ຊຶ່ງເປັນການອອກແບບເຮັດໃຫ້ປາເຄື່ອນຍ້າຍ
ຂ້າມສິ່ງກົດຂວາງຕ່າງໆເຊັ່ນ: ເຂື່ອນ ທີ່ມີ
ຫລາຍ ຂະນາດຫລາຍຮູບແບບ ເຊັ່ນກອງ
ກ້ອນຫີນ ຊຶ່ງໃຊ້ທຶນນ້ອຍ ແລະບຳລຸງກໍ່ງ່າຍ
ດາຍແຕ່ມັນ ສາມາດເຮັດໄດ້ສະເພາະເຂື່ອນ

ທີ່ມີຄວາມສູງ ບໍ່ເກີນ 2 ແມັດ. ອີກແບບນຶ່ງ
ແມ່ນການເຮັດ ເປັນຄອງນ້ຳຍາວລົງມາແຕ່
ໜ້າເຂື່ອນແບບນີ້ຈະ ໃຊ້ທຶນຫລາຍ ແລະມີ
ແຕ່ປາຈຳພວກທີ່ ສາມາດ ລອຍຜ່ານກະແສນ້ຳ
ແຮງເທົ່ານັ້ນສາມາດຜ່ານໄດ້. ເມື່ອທາກເຂື່ອນ
ສູງກ່ວານັ້ນກໍ່ອາດໃຊ້ ແບບເປັນຄື “ລິບ” ຊຶ່ງ
ສາມາດຮັບໃຊ້ປາໄດ້ ຫລາຍຊະນິດ ແຕ່ການ
ນຳໃຊ້ແມ່ນສິ້ນເປື້ອງຫລາຍ. ການເລືອກຮູບ
ແບບໃຫ້ເພາະສົມກັບ ແຕ່ລະປ່ອນແມ່ນພົບ

ຄວາມ ຫຍຸ້ງຍາກໂດຍ ສະເພາະບ່ອນທີ່ບໍ່ມີ ໂຄງການ ຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວຂອງປາ ໃນບໍລິເວນ ນັ້ນໆ.

ອີກວິທີນຶ່ງແມ່ນການດັກຈັບປາທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ ມາອໍກັນຢູ່ກ້ອງເຂື່ອນ ແລ້ວຂົນສົ່ງຂຶ້ນໄປປ່ອຍ ໃສ່ໜ້າເຂື່ອນ ແຕ່ກໍ່ຕ້ອງໃຊ້ແຮງງານທີ່ຫ້າວຫັນ ເມື່ອຄິດໄລ່ທາງດ້ານເສດຖະກິດແລ້ວແມ່ນໄດ້ດີ ເຊັ່ນບົດຮຽນຈາກພາກ ອີສານຂອງປະເທດໄທ, ຊຶ່ງນຳໃຊ້ວິທີ Human fishway ແລະໄດ້ຜົນໃນ ທາງດ້ານວິທະຍາສາດ ແລະການຮັກສາທາງ ດ້ານສາຍພັນ ຂອງຊີວະນາໆພັນ ແລະມີຄຸນນະ ພາບດີກ່ວາລູກປາທີ່ມາຈາກສູນຜະລິດພັນປາ ເພາະມັນເປັນສາຍພັນທີ່ເກີດຕາມທຳມະຊາດ ໃນບໍລິເວນນັ້ນໆ.

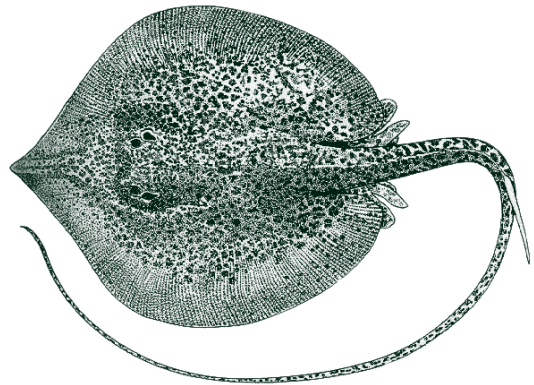
ການສຶກສາ ໂດຍທ່ານ Kent Hortle ແລະນາງ ອຸບິນລັດ ສູນທອນລັດ ແລະນາງ ປາວິນາເນດ ຈູມ ຈາກ ສູນຄົ້ນຄ້ວາ ແລະພັດທະນາການ ປະມົງນ້ຳຈືດ ເມືອງອຸດອນທານີ ປະເທດໄທ ໄດ້ທຳການ ສຶກສາຢູ່ເຂື່ອນຫ້ວຍມອງ ໃນແຂວງ ໜອງຄາຍ. ຫ້ວຍມອງແມ່ນໄຫລລົງສູ່ແມ່ນ້ຳ ຂອງໂດຍກົງ ແລະເຂື່ອນ ໄດ້ກໍ່ສ້າງໃນປີ 1987 ໃສ່ໃກ້ກັບປາກນ້ຳຕໍ່ໃສ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ຊຶ່ງເປັນ ເຂື່ອນຊົລະປະທານ ເພື່ອເກັບນ້ຳໄວ້ໃຊ້ໃນ ການກະສິກຳໃນລະດູແລ້ງ ແລະປ້ອງກັນນ້ຳ ຖ້ວມໃນລະດູຝົນ. ເໝືອນກັນກັບສາຍນ້ຳອື່ນໆ ປາມັກຈະ ເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າໄປຫາເຂດປ່າມ້າ ຖ້ວມໃນຊ່ວງລະດູຝົນທີ່ມີນ້ຳຖ້ວມ. ການສຳ ຫລວດໃນປີ 1989, 1990 ແລະ 1996 ພົບວ່າ ມີປາ 17 ຄົວອາໄສຢູ່ຕາມແມ່ນ້ຳມອງຊຶ່ງມີ ອ່າງໂຕ່ງ ປະມານ 2600 ຕາລາງກິໂລ ແມັດ, ມາເຖິງປັດຈຸບັນພາຍຫລັງທີ່ສ້າງເຂື່ອນແລ້ວມີ ພຽງປາບໍ່ເທົ່າໃດຊະນິດສາມາດພົບໄດ້ຕາມແມ່

ນ້ຳມອງ ທາງເໜືອຂອງເຂື່ອນ ແລະຜົນຜະລິດ ປາແມ່ນຫລຸດລົງຫລາຍ. ແຕ່ສັງເກດເຫັນໃນ ລະດູຝົນປາຍັງເຄື່ອນ ຍ້າຍຂຶ້ນມາຈາກນ້ຳຂອງ ມາອໍກັນຢູ່ກ້ອງເຂື່ອນ ຊຶ່ງຊາວປະມົງທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ໃຊ້ ກະດູງທີ່ຕິດໃສ່ກັບເຮືອຈັບເອົາ ປາທີ່ ມາອໍກັນຢູ່ກ້ອງເຂື່ອນນັ້ນ. ປີນີ້ລະຫວ່າງເດືອນ ມິຖຸນາ ຫາ ສິງຫາ ນາງປະວີນາ ໃຊ້ເຄື່ອງ ມີດັ່ງກ່າວ ແລະຖືກຈ້າງຈັບປາໃນຕອນເຊົ້າ ແລະຕອນ ແລງ, ໃນຊ່ວງເວລາ 56 ວັນ ສາມາດຈັບປາໄດ້ ປະມານ 13,000 ໂຕ ໃນນັ້ນ ໄດ້ວິໄຈແລ້ວວ່າ 70% ແມ່ນປານ້ອຍ ແລະ ປາຮາມ ຊຶ່ງມີ 88 ຊະນິດ ໃນ 18 ຄອບຄົວ. ສ່ວນຫລາຍແມ່ນ ປາເກັດ ຊຶ່ງມີຢູ່ 48 ຊະນິດ, ຈຳພວກປາຂວາຍ ປາເຄີງ ແລະ ປາກິດ ຢ່າງລະ 9 ຊະນິດ ແລະຊະນິດອື່ນໆ ຈຳນວນນຶ່ງ

ຈາກການສຶກສາພົບວ່າ ມູນຄ່າການໃຊ້ຈ່າຍໃນ ການຈັບປາດັ່ງກ່າວແມ່ນສະເລ່ຍແລ້ວຖືກ 0.2 ບາດ/ໂຕ ຫລື ປະມານ 2000 ບາດ (\$50) ຕໍ່ 10,000 ໂຕ ຊຶ່ງເທົ່າໆ ກັບລູກປາທີ່ຂີ້ຈາກການ ປະສົມໃນສະຖານີແຕ່ ຄຸນນະພາບຄວາມແຂງ ແຮງແມ່ນບໍ່ສາມາດທຽບກັນໄດ້ ເນື່ອງຈາກປາ ຫລາຍໆຊະນິດບໍ່ ສາມາດປະສົມພັນໃນສະຖາ ນີໄດ້. ດ້ານດີອີກ ອັນນຶ່ງແມ່ນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງຊາວປະມົງໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະການໃຊ້ຈ່າຍ ກໍ່ມີພຽງ ເລັກ ນ້ອຍ, ການພັດທະນາ ຈິດສຳນຶກ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ ແຫລ່ງຊັບພະຍາກອນທຳ ມະຊາດແມ່ນຜົນໄດ້ ຮັບທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດໃນກິດ ຈະກຳດັ່ງກ່າວ.

ຄະນະທີ່ທຳການສຶກສາໄດ້ສະ ຫລຸບວ່າຄວນ ພິຈາລະນາ ນຳໃຊ້ລະບົບນີ້ເຂົ້າໃນບ່ອນທີ່ເຫັນ ມີຄວາມຈຳເປັນ ແລະເໝາະສົມ ແລະໃຫ້ເປັນ

ທາງເລືອກ ອັນນຶ່ງ ໃນການເຄື່ອນຍ້າຍປາຈາກ
ກ້ອງເຂື່ອນ ໄປເທິງເຂື່ອນເພື່ອຮັກສາໄວ້ທາງ
ດ້ານສາຍພັນ ແລະຊີວະນາໆພັນຕາມທຳມະ
ຊາດ. ຂະບວນການປ່ອຍລູກປາຈາກການຜະ
ລິດ ແລະການກໍ່ສ້າງຂັ້ນໄດປາ ຫລື ລົບຍົກ
ປານັ້ນ ແມ່ນມີການໃຊ້ຈ່າຍສູງ ແລະເໝາະ
ສົມກັບ ປະເທດທີ່ຮຸ່ງມີເທົ່ານັ້ນ.

ນັກວິຊາການປະມົງກ່ວາ 150 ຄົນເຂົ້າຮ່ວມການຊຸມນຸມ ທາງວິຊາການ ປະມົງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ທີ່ ອຸບົນລາຊະທານີ ປະເທດໄທ 15-17 ພະຈິກ 2005.

ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມການຊຸມນຸມທາງວິຊາການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ອຸບົນ ປະເທດໄທ, 15-17 ພະຈິກ 2005

**ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນຈັດ
ການຊຸມນຸມວິຊາການດ້ານການປະມົງ ເພື່ອ
ໃຫ້ໂອກາດ ແກ້ນັກວິຊາການໜຸ່ມນ້ອຍ
ໄດ້ສະເໜີຜົນງານການຄົ້ນຄ້ວາດ້ານປະມົງ
ໃນລະດັບເວທີສາກົນ**

ບົດທີ່ສະເໜີໃນການຊຸມນຸມດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຄວາມຫລາກຫລາຍ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຜົນຜະລິດປາໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມ, ບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນການຮຸ້ມຄອງ

ການປະມົງ, ເສດຖະກິດ ແລະສັງຄົມກ່ຽວກັບການປະມົງ, ການລ້ຽງສັດນ້ຳ ແມ່ນຈຳນວນນຶ່ງທີ່ໄດ້ນຳມາສະເໜີໃນການຊຸມນຸມວິຊາການປະມົງຄັ້ງທີ່ 7 ທີ່ໄດ້ຈັດຂຶ້ນ ທີ່ອຸບົນລາຊະທານີ ປະເທດໄທ ເປັນເວລາ 3 ວັນ (15-17 ພະຈິກ 2005) ແລະມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຫລາຍກ່ວາ 150 ຄົນ ສ່ວນ ຫລາຍແມ່ນນັກວິຊາການທີ່ໜຸ່ມນ້ອຍທີ່ມາຈາກປະເທດສະມາຊິກອົງການແມ່ນ້ຳຂອງ, ຈາກອົງການຈັດຕັ້ງ ສາກົນ, ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບ

ລັດອື່ນໆ ແລະ ນັກວິຊາການຈາກປະເທດ ອິສະຕາລີ, ນອກແວ ແລະ ເນເດີແລນ ກໍ່ໄດ້ ເຂົ້າຮ່ວມ ນອກນັ້ນຍັງມີພະນັກງານການນໍາດ້ານ ການປະມົງຂອງບັນດາໃນອ່າງແມ່ນໍ້າ ຂອງຕອນ ລຸ່ມເຂົ້າຮ່ວມດ້ວຍ.

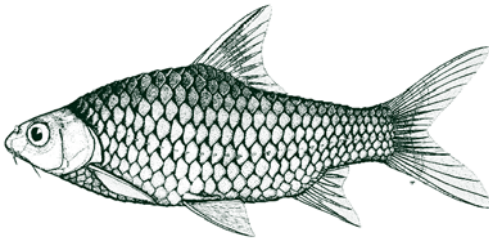
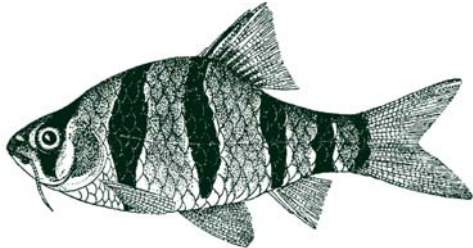
ດຣ. Chris Balow

ຫົວໜ້າແຜນງານປະມົງຂອງ MRC ໄດ້ຂຶ້ນ ຊົມວ່າ ນັກວິຊາການໜຸ່ມນ້ອຍຈາກ ປະເທດ ສະມາຊິກ ມີຄວາມສາມາດສະເໜີບົດໄດ້ເປັນ ຢ່າງດີ ໃນເວທີທີ່ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈໍານວນຫລວງ ຫລາຍ ເຊັ່ນນີ້, ທ່ານຍັງໄດ້ກ່າວເຕັມເຕີມວ່າ ມັນແມ່ນເວທີ ທີ່ນັກວິຊາການປະມົງຈາກຫລາຍ ປະເທດໄດ້ມາແລກປ່ຽນ ແລະຖອດຖອນບົດ ຮຽນນໍາກັນ ພ້ອມນັ້ນກໍ່ເປີດໂອກາດໃຫ້ນັກວິຊາ ການປະມົງໜຸ່ມນ້ອຍໄດ້ສະເໜີ ຜົນງານການ ຄົ້ນຄ້ວາຂອງເຂົາເຈົ້າໃນລະດັບເວທີສາກົນ. ການຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ພັດທະນາຄວາມອາດ ສາ ມາດແມ່ນຈຸດປະສົງຫລັກຂອງແຜນງານ ປະມົງຂອງ MRC. ບົດຄົ້ນຄ້ວາຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ ໄດ້ສະເໜີ ແລະ ພິມເຜີຍແຜ່ນັ້ນແມ່ນມີຄວາມ ສໍາຄັນຫລາຍຕໍ່ວິຊາຊີບຂອງເຂົາເຈົ້າ, ທ່ານ ດຣ. Chris ໄດ້ອະທິບາຍຕື່ມ.

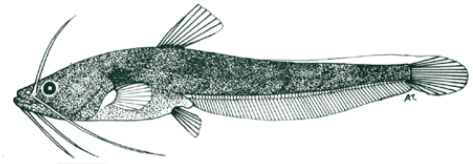
ການຊຸມນຸມທາງວິຊາການປະມົງດັ່ງກ່າວຍັງເປັນ ໂອກາດໃຫ້ນັກວິຊາການໄດ້ພັດທະນາບັບປຸງທັກ ສະ ແລະ ຄວາມຊໍານານໃນການສື່ສານການ ກະຕຽມບົດ ການຄົ້ນຄ້ວາ ການແກ້ບັນຫາ ແລະ ບົດຮຽນໃນການຈັດງານໃຫຍ່ໆໃນລະດັບ ສາກົນ. ຊຶ່ງເປັນການທ້າທາຍພໍລິມະຄວນຕໍ່ນັກ ວິຊາການໜຸ່ມນ້ອຍ ບາງຄົນກໍ່ເປັນຄັ້ງ ແລກ ໃນການສະເໜີບົດຕໍ່ໜ້າຄົນຈໍານວນຫລາຍໆທັງ ຜູ້ອາຈຸໂສ ແລະໜຸ່ມນ້ອຍຈາກຫລາຍຊາດ

ຫລາຍ ວັດທະນະທໍາ ທັງໃຊ້ພາສາສາກົນໃນ ການສະເໜີ ແຕ່ເປັນທີ່ໜ້າຊົມເຊີຍ ສ່ວນຫລາຍ ແມ່ນເຮັດໄດ້ດີຍ້ອນ ວ່າມີການກະຕຽມມາເປັນ ຢ່າງດີ. ມີຫລາຍກ່ວາ 60 ບົດ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃນ ການຊຸມນຸມດັ່ງກ່າວ ໃນນັ້ນ 26 ບົດສະເໜີສົດ ແລະອີກ 37 ບົດ ເປັນ posters, ເມື່ອທຽບໃສ່ ປີຜ່ານໆມາແມ່ນໄດ້ມີບາດກ້າວທີ່ພັດທະນາ ທາງດ້ານຄຸນນະພາບຂຶ້ນຫລາຍເຊັ່ນ ຮູບພາບ ເນື້ອໃນ ແລະ ວິທີການສະເໜີແມ່ນທຽບເທົ່າ ກັບມືອາຊີບ.

ພາຍຫລັງທີ່ສະເໜີບົດ ທຸກໆຄົນໄດ້ຮັບໃບຢັ້ງຢືນ ໃນນັ້ນ ມີ 6 ບົດແມ່ນໄດ້ຮັບວາງວັນບົດດີເດັ່ນ. ບົດທີ່ສະເໜີທັງໝົດ ແຜນງານປະມົງ MRC ຈະໄດ້ຄັດເລືອກເອົາສ່ວນນຶ່ງທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ເພື່ອພິມເຜີຍ ແຕ່ໃນຜົນຂອງກອງປະຊຸມ (Symposium Proceeding) ໃນກາງ ປີ 2006 ນີ້.

ປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງວັງນ້ຳເລິກເພື່ອການປະມົງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນລະດັບພາກພື້ນ

*“ທາມກາງການຊຸມນຸມວິຊາການດ້ານການປະມົງ
ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຄັ້ງທີ່ 7 ຊຶ່ງຈັດຂຶ້ນທີ່ອຸບົນ
ລາຊະທານີ ປະເທດໄທ, ໄດ້ມີການປຶກສາຫາລື
ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງວັງນ້ຳເລິກໃນອ່າງແມ່ນ້ຳ
ຂອງ ແລະໄດ້ບັນລຸເຖິງແນວທາງຮ່ວມກັນ”*

ຜູ້ຕ່າງໜ້າຂະແໜງການປະມົງ ແລະຄະນະກຳ
ມະການແມ່ນ້ຳແຫ່ງຊາດ ຈາກ ກຳປູເຈຍ,
ສປປ.ລາວ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ ໄດ້ຕົກລົງ
ເຫັນດີນຳກັນເຖິງຄວາມຈຳເປັນໃນການຄຸ້ມຄອງ
ວັງນ້ຳເລິກເພື່ອການປະມົງໃນ ລະດັບພາກພື້ນ

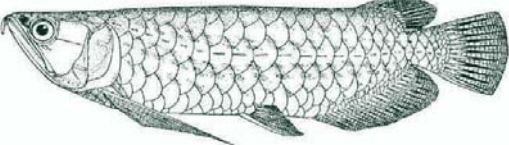
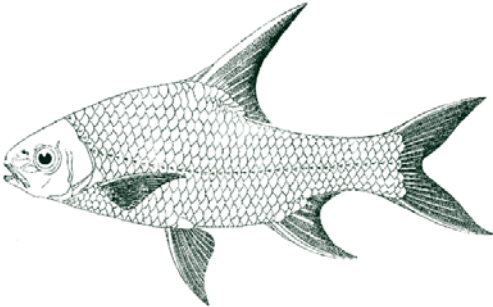
ຮ່ວມກັນ. ກອງປະຊຸມເຫັນພ້ອມກັນວ່າວັງນ້ຳ
ເລິກເປັນທີ່ອາໄສພິເສດຂອງປາ ແລະເປັນລັກ
ສະນະຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ສະນັ້ນມັນຕ້ອງມີ
ການຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນລະຫວ່າງປະເທດສະມາ
ຊິກ. ໂດຍອີງ ໃສ່ຂໍ້ມູນຈາກການສະເໜີຂອງ
ນັກວິຊາການ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃນກອງປະຊຸມດັ່ງ
ກ່າວເປັນຈຸດເລີ່ມ. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໄດ້ສະເໜີໃຫ້
TAB ເພື່ອສະເໜີຕໍ່ແຜນງານປະມົງຂອງ MRC
ເພື່ອສ້າງເອກະສານບົດສະເໜີສະເພາະໃນ
ການຄຸ້ມຄອງວັງນ້ຳເລິກໃນລະດັບພາກພື້ນ.
ດັ່ງທີ່ TAB ເຄີຍໄດ້ລິເລີ້ມຢ່າງຂັ້ນແຂງມາແຕ່ປີ

2002 ໃນ ການເຂົ້າໃຈຄວາມສໍາຄັນຂອງວັງນໍ້າ ເລິກທີ່ມີຕໍ່ການປະມົງ.

ອີງໃສ່ກອງປະຊຸມທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ແລະບົດ ລາຍງານການສຶກສາວັງນໍ້າເລິກໃນ ກໍາປູເຈຍ ແລະ ສປປລາວ ຊຶ່ງໄດ້ພິມເຜີຍແຜ່ໃນວາລະ ສານການປະມົງຂອງແຜນງານປະມົງຂອງ MRC “Catch & Culture” (ສະບັບ 11 No.2) ໄດ້ກ່າວເຖິງຫລາຍໆມາດຕະການໃນການປົກ ປ້ອງວັງນໍ້າເລິກ ຊຶ່ງເປັນປ່ອນທີ່ອາໄສລີ້ໄພໃນ ລະດູແລ້ງທີ່ສໍາຄັນ ຂອງປາຂະໜາດໃຫຍ່ ຫລາຍໆຊະນິດ.

ກອງປະຊຸມສັງເກດເຫັນວ່າມາຮອດປັດຈຸບັນພວ ກເຮົາເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງຄວາມສໍາຄັນ ຂອງວັງນໍ້າ ເລິກ ແລະ ມີຂໍ້ມູນທາງດ້ານວິຊາ ການພິສິມຄວນແລ້ວ ແຕ່ຍັງຕ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ຄົ້ນ ຄ້ວາທີ່ຕັ້ງຂອງວັງນໍ້າເລິກ ແຕ່ລະວັງໃນອ່າງແມ່ ນໍ້າຂອງ, ວິໄຈຄວາມອຸດົມສົມບູນທາງຊີວະນາ ພັນທີ່ອາໄສຢູ່ ແລະສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ຕໍ່ສັງຄົມອ້ອມຂ້າງ. ຢູ່ໃນຂະແຫລງການຂອງ ກອງປະຊຸມຍັງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ການເຜີຍແຜ່ໃຫ້ ສາທາລະ ນະຮູ້ເຖິງຄວາມສໍາຄັນດັ່ງກ່າວ ແລະ ແນວທາງໃນການຄຸ້ມຄອງແນວໃດ ແລະພ້ອມ ກັນນັ້ນຕ້ອງຄັດເລືອກ ບາງປ່ອນເປັນປ່ອນທົດ ລອງ ແລະສາທິດ.

ກ່ອນອື່ນໝົດແນວທາງລະດັບພາກພື້ນແມ່ນ ເປັນອັນສໍາຄັນ ໃນການປົກປັກຮັກສາ ແລະຄຸ້ມ ຄອງວັງນໍ້າເລິກ ແບບຍືນຍົງຊຶ່ງພົວພັນເຖິງ ການ ຮ່ວມມືລະຫວ່າງປະເທດສະມາຊິກຊຶ່ງເປັນບັນຫາ ຂ້າມຊາຍແດນ (Transboundary issues) ໃນການວາງແຜນ, ການປະສານງານ, ສ້າງເຄື່ອ ຂ່າຍ ແລະການແລກປ່ຽນຂ່າວສານຂໍ້ມູນ ແລະ ຂະແຫລງການຍັງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສືບຕໍ່ຈາກນີ້ ໄປເປັນການປະຕິບັດຕົວຈິງ.

ນຳໃຊ້ເຄື່ອງປະສົມພັນປາເຄື່ອນທີ່ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການປ່ອຍປາ

ໂດຍ: Tary Bowling

ເຄື່ອງປະສົມພັນປາເຄື່ອນທີ່ ໃຊ້ເປັນເຄື່ອງມືໃນການຜະລິດລູກປາພື້ນເມືອງ ແລະຊ່ວຍບ່ອນທີ່ບໍ່ມີສູນຜະລິດລູກປາ

ຊຸມຊົນຊາວປະມົງເປັນຜູ້ມີບົດບາດທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ໃນ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນຂອງເຂົາເຈົ້າ ແບບຍືນຍົງ

ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະຊີວະນາໆພັນສັດນ້ຳແມ່ນຖືກກົດດັນໂດຍການຫລຸດລົງຂອງແຫລ່ງ ທຳມະຊາດ ມີການກັດກັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະການນຳພັນປາຕ່າງຖິ່ນເຂົ້າມາແຍ່ງທີ່ຢູ່ຂອງປາພື້ນເມືອງ. ປາ ແລະສັດນ້ຳອື່ນໆແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫລາຍຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃນຊຸມນະບົດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ເພາະມັນເປັນທັງແຫລ່ງອາຫານ ແລະ

ລາຍ ໄດ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ການປ່ອຍພັນປາພື້ນ ເມືອງໃສ່ໃນ ແມ່ນ້ຳ ອ່າງເກັບນ້ຳໜອງ ບຶ່ງ ຕ່າງໆ, ເຄື່ອງປະສົມພັນປາເຄື່ອນທີ່ແມ່ນອຸປະກອນນຶ່ງທີ່ສາມາດ ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງສຳເຫລັດຜົນມາແລ້ວ.

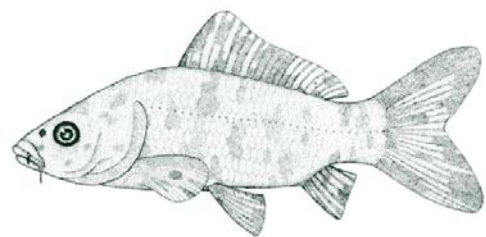
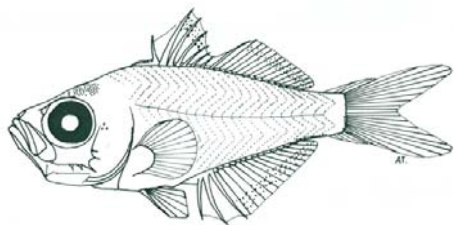
ໃນເຂດຊຸມນະບົດທີ່ຫ່າງໄກຂອກຫລັກສະພາບທາງບໍ່ດີ ແລະລຳບາກໃນການນຳລູກປາຈາກສູນຜະລິດພັນປາໄປປ່ອຍ. ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ ໂຄງການຄົ້ນຄ້ວາປາພື້ນເມືອງ (AIMS) ຂອງແຜນງານປະມົງຂອງ MRC ໄດ້ອອກແບບ ແລະ ສ້າງເຄື່ອງປະສົມພັນປາເຄື່ອນທີ່ ຂຶ້ນທີ່ສູນ

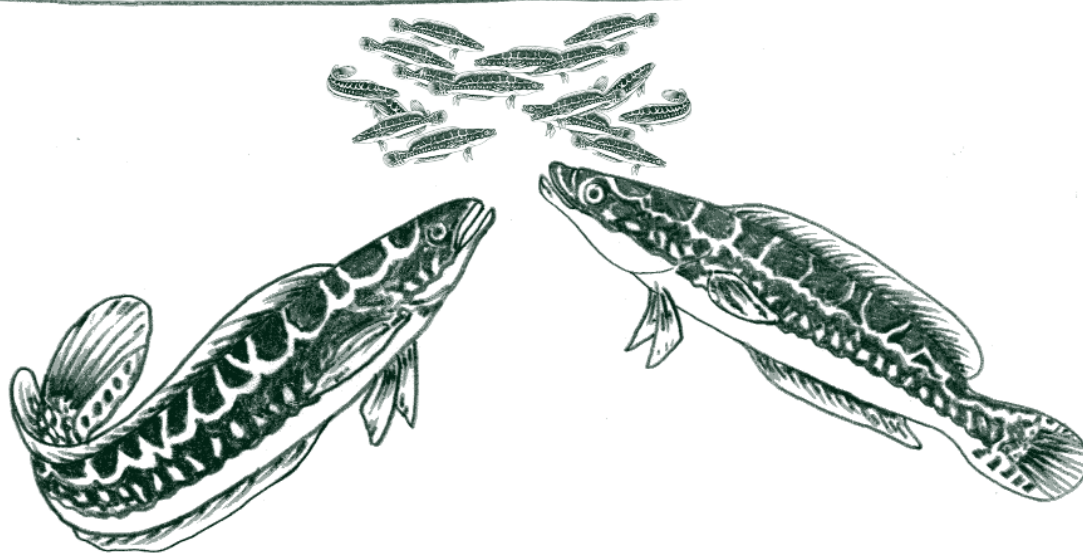
ລ້ຽງປາ ໃນນະຄອນພະນົມ ປະເທດໄທ ໃນປີ 2002. ເຄື່ອງດັ່ງກ່າວແມ່ນນຳໃຊ້ໃນວຽກງານ ການລ້ຽງປາໃນບ່ອນທີ່ລຳບາກໃນການນຳລູກ ປາຈາກສູນຜະລິດພັນປາ.

ເຄື່ອງປະສົມພັນປາເຄື່ອນທີ່ ແມ່ນເປັນຊຸດຂະ ນາດນ້ອຍ ສະດວກໃນການເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຊຶ່ງ ປະກອບດ້ວຍ ອ່າງເກັບນ້ຳ (ປລາສະຕິກ) ຂະໜາດ 2 ແມັດກ້ອນ, ປຳ້ນ້ຳ, ປຳ້ລົມ, ຈັກໄຟຟ້າ ແລະອຸປະ ກອນວິຊາສະ ເພາະປະສົມພັນປາ. ປຳ້ນ້ຳ ແລະປຳ້ລົມ ແມ່ນ ແລ່ນດ້ວຍຈັກໄຟຟ້າຂະໜາດ 7,5 ແຮງມ້າ. ອຸປະກອນທັງໝົດສາມາດປັບຈຸໃສ່ຫລັງລົດກະ ບະຄັນດຽວເທົ່ານັ້ນ.

ອັດຕາການຜະລິດໄຂ່, ການປະສົມເຂື່ອຕິດ ແລະ ການເບາະ ເມື່ອສົມທຽບກັບການປະສົມ ພັນໃນສູນທົ່ວ ໄປແລ້ວແມ່ນບໍ່ແຕກຕ່າງກັນ. ແຕ່ມັນສາມາດປ່ຽນແປງໄດ້ຕາມສະພາບຕົວຈິງ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະຊຸມຊົນໃຫ້ ຄວາມສົນໃຈ ຫລາຍ. ນອກຈາກນຳໃຊ້ໃນວຽກງານການລ້ຽງ ປາແລ້ວ, ມັນສາມາດນຳໃຊ້ໃນການປະສົມພັນ ປາພື້ນເມືອງທີ່ມີພໍ່ແມ່ພັນຈາກທ້ອງຖິ່ນນັ້ນໆເພື່ອ

ປ່ອຍລົງໃສ່ກັບທີ່ ທັງເປັນການຮັກສາສາຍພັນ (Genetic) ໃຫ້ກັບປາທຳມະຊາດໃນບໍລິເວນດັ່ງ ກ່າວດ້ວຍ. ຊຶ່ງໄດ້ປະຕິບັດການໃນພາກສະ ໜາມແລ້ວ ທີ່ນະຄອນພະນົມ, ອຸດອນທານີ ແລະ ມຸກດາຫານ ໃນປະເທດໄທ ແລະອ່າງ ນ້ຳທຸ່ມ ໃນສປປ ລາວ ຢ່າງໄດ້ຮັບຜົນດີ. ຈາກຜົນສຳເລັດດັ່ງກ່າວ, ໂຄງການຄຸ້ມຄອງ ປະມົງໃນອ່າງ ຂອງແຜນງານປະມົງ MRC ໄດ້ປະກອບທຶນ ໃຫ້ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ (LARReC) ເພື່ອປະກອບອີກຊຸດນຶ່ງຕາມ ແບບເກົ່າ ໃນຕົ້ນປີ 2003 ແລ້ວນຳໄປໃຊ້ຢູ່ ອ່າງຫ້ວຍສຽດ ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ ໂດຍການ ຊ່ວຍເຫລືອທາງດ້ານວິຊາການຈາກນະຄອນ ພະນົມ ປະເທດໄທ ມາຊິດສອນໃຫ້ພະນັກ ງານຂຶ້ນເມືອງ ແລະຊາວປະມົງທ້ອງຖິ່ນກໍ່ໄດ້ ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ໃນປີ 2005 ເຄື່ອງດັ່ງກ່າວ ກໍ່ໄດ້ມອບໃຫ້ຂະແໜງການປະມົງ ແຂວງ ບໍລິຄຳໄຊໄດ້ນຳໃຊ້ ຕໍ່ໄປ.

Published by the Mekong River Commission Secretariat

P.O. Box 6101, 184 Fa Ngoum Road, Unit 18, Ban Sithane Neua,
Sikhottabong District, Vientiane 01000 Lao PDR

Phone: 856-21-263 263 **Fax:** 856-21-263 264

Website: www.mrcmekong.org

Mekong River Commission

P.O.Box 6101, 184 Fa Ngoum Road, Unit 18, Ban Sithane Neua,
Sikhottabong District, Vientiane Lao PDR

Telephone: (856) 21 263 263 **Facsimile:** (856) 21 263 264

E-mail: mrcs@mrcmekong.org

Website: www.mrcmekong.org
